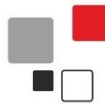

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia
obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Busko-Zdrój*

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Lipiec 2016

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Charakterystyka Gminy Busko-Zdrój.....	4
2. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	11
3. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźników	16
3.1. Sfera społeczna	16
3.2. Sfera gospodarcza.....	18
3.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	20
3.4. Sfera techniczna.....	22
3.5. Sfera środowiskowa.....	24
3.6. Wyniki diagnozy w poszczególnych sferach.....	29
4. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Busko-Zdrój.....	37
5. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Busko-Zdrój	39
Spis fotografii.....	71
Spis map	71
Spis schematów	73
Spis tabel	73
Załącznik 1. <i>Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Busko-Zdrój</i>	74

Wstęp

W związku z przemianami społeczno-gospodarczymi wywołanymi procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej, zachodzi szereg niekorzystnych procesów na obszarach jednostek samorządu terytorialnego, takich jak degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferach społecznej i gospodarczej. W takiej sytuacji strategiczne programowanie rozwoju gminy, a w szczególności procesu rewitalizacji musi być oparte na wynikach analiz zróżnicowania koncentracji zjawisk kryzysowych wewnątrz gminy. Takie podejście umożliwia zaplanowanie działań odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów występujących na danym obszarze.

Podstawę formalno-prawną dla prowadzenia procesu rewitalizacji przez gminę, w zakresie swoich właściwości, stanowią *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020* zatwierdzone w dniu 03.07.2015 r. przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju oraz *Ustawa z dnia 9 października o rewitalizacji* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777).

Na mocy art. 3 ust. 1 ww. ustawy „przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do wdrożenia i prowadzenia procesu rewitalizacji stanowią zadania własne gminy”. Zgodnie z art. 8 i 11 ust. 2, w przypadku gdy gmina zamierza realizować ww. zadania własne „rada gminy wyznacza, w drodze uchwały z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Do wniosku załącza się diagnozę (...) potwierdzającą spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia”.

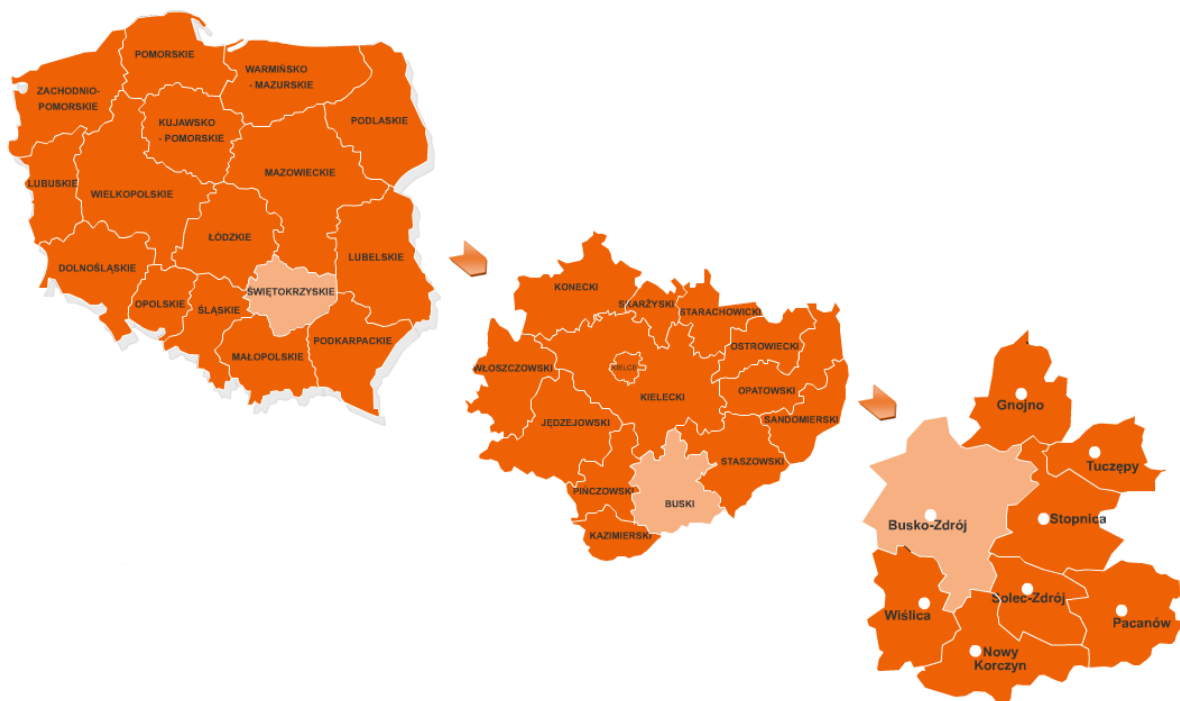
Niniejszy dokument obejmuje diagnozę Gminy Busko-Zdrój, która służy zidentyfikowaniu obszarów gminy w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Analiza obejmuje cały obszar gminy w podziale na ustalone jednostki referencyjne, a przeprowadzona została w oparciu o obiektywne i weryfikowalne mierniki oraz metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Diagnoza stanowi podstawę do podjęcia przez Radę Miejską w Busku-Zdroju uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Busko-Zdrój, dla którego sporządzony zostanie Gminny Program Rewitalizacji.

1. Charakterystyka Gminy Busko-Zdrój

Gmina Busko-Zdrój położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego, w zachodniej części powiatu buskiego. Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, na koniec 2014 roku powierzchnia ogółem gminy wynosiła 236,85 km² (w tym: Miasto Busko-Zdrój – 12,27 km² i tereny wiejskie – 224,58 km²), natomiast zamieszkiwało ją 32 355 osób (w tym: w Mieście Busko-Zdrój – 16 174, a na terenach wiejskich – 16 181 osób).

Mapa 1 Położenie Gminy Busko-Zdrój na tle kraju, województwa i powiatu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapapolski.com.pl

Gmina Busko-Zdrój graniczy: od zachodu – z Gminą Pińczów (powiat pińczowski), od południa – z Gminą Nowy Korczyn, od południowego-zachodu – z Gminą Wiślica, od południowego-wschodu – z Gminą Solec-Zdrój, od wschodu z Gminą Stopnica, natomiast od północy – z Gminą Gnojno i Gminą Chmielnik (powiat kielecki).

Zgodnie z art.15 i 16 w rozdziale III *Statutu Miasta i Gminy Busko-Zdrój*¹ gminę tworzą Miasto Busko-Zdrój oraz 47 sołectw. Miasto Busko-Zdrój stanowi centrum powiatu

¹ Statut został przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/419/2013 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 14 listopada 2013 roku.

buskiego i pełni funkcje administracyjne, handlowe, usługowe, oświatowe i kulturalne. Na terenie miasta nie zostały ustanowione jednostki pomocnicze, dlatego w celu przeprowadzenia diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji dokonano podziału miasta na trzy obszary, które zostały wyodrębnione zgodnie z granicami stref bezpieczeństwa wyznaczonymi przez Komendę Powiatową Policji w Busku-Zdroju (mapa 3).

Strefa I, tj. obszar I Miasta Busko-Zdrój obejmuje: ul. Adama Mickiewicza, ul. Boczną, ul. Fryderyka Chopina, ul. płk. Jana Kilińskiego, ul. Jasną, ul. Janusza Kusocińskiego, ul. Kwiatową, ul. Mikołaja Kopernika, ul. Młyńską, okolice Buskiego Samorządowego Centrum Kultury, ul. Pocztową, ul. Poprzeczną, ul. Promyk, ul. Siesławską, ul. Sole, ul. Tęczową, ul. Uchnasta, ul. Ludwika Waryńskiego, ul. Henryka Wieniawskiego, ul. Witosa, ul. Wrzosową, ul. Zachodnią, ul. Żółtą, osiedla: gen. Andersa, Tadeusza Kościuszki, gen. Kazimierza Pułaskiego oraz okolice lokali gastronomicznych na Placu Zwycięstwa i stary dworzec PKS.

Strefa II, tj. obszar II Miasta Busko-Zdrój obejmuje: ul. 1 Maja, ul. 12 Stycznia, ul. Armii Krajowej, ul. Armii Ludowej, ul. Bajkową, ul. Stefana Batorego, ul. Bohaterów Westerplatte, ul. dr. Leopolda Byrkowskiego, ul. Ceglana, ul. Jabłoniową, ul. Krystyny Jamróz, ul. Jaśminową, ul. Jodłową, ul. Kazimierza Wielkiego, ul. Klonową, ul. Kolonię Górka, ul. Lipową, ul. Ładną, ul. Stanisława Moniuszki, ul. Morelową, ul. Cypriana Kamila Norwida, ul. Parkingową, ul. Partyzantów, ul. Piekarską, Plac Targowy, ul. Rehabilitacyjną, ul. Stanisława Rokosza, ul. Sezamkową, osiedle gen. Władysława Sikorskiego, ul. Słoneczną, ul. Juliusza Słowackiego, ul. Spacerową, ul. gen. Karola Świerczewskiego, ul. Targową, ul. prof. Józefa Wacława Grotta, ul. Wiosenną, ul. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego.

Strefa III, tj. obszar III Miasta Busko-Zdrój obejmuje: ul. Bohaterów Warszawy, ul. Władysława Broniewskiego, ul. Marii Dąbrowskiej, ul. Romana Dmowskiego, ul. Adolfa Dygasińskiego, ul. Działkowicza, ul. Gaik, ul. Grunwaldzką, ul. Gwardii Ludowej, ul. Hołdu Pruskiego, ul. Jagiellońską, ul. Jana Kochanowskiego, ul. Marii Konopnickiej, ul. Janusza Korczaka, ul. Królowej Jadwigi, ul. Krótką, ul. Mariana Langiewicza, ul. Legionów Polskich, ul. Łagiewnicką, ul. Małą, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego, ul. Mikułowicką, ul. Nadole, ul. Niwa, ul. Objazdową, ul. Ogrodową, ul. Orzechową, ul. Elizy Orzeszkowej, ul. Pawią, ul. Polną, ul. ppłk. Srogiego, ul. Prusa, ul. Mikołaja Reja, ul. Władysława Reymonta, ul. Różaną, ul. Sądową, ul. Henryka Sienkiewicza, ul. Skalki, ul. Stanisława Staszica, ul. Stawową, ul. Szaniecką, ul. Szarych Szeregów, ul. Szydłowską, ul. Widuchowską,

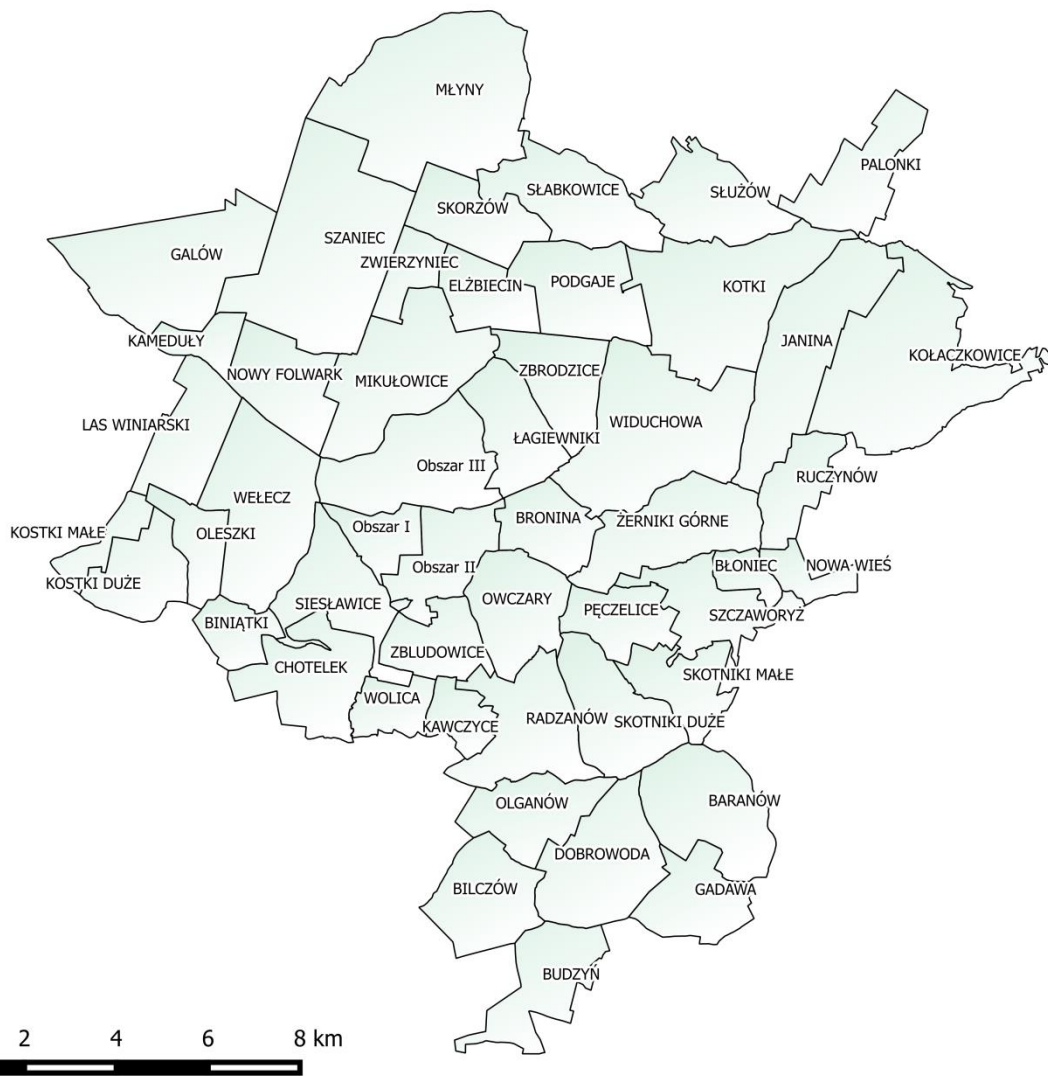
ul. Wojska Polskiego, ul. Zacisze, ul. Zieloną, ul. Źródlaną, ul. Stefana Żeromskiego oraz osiedla: Legionów Polskich, Leszka Czarnego.

Podział Gminy Busko-Zdrój na jednostki strukturalne na potrzeby przeprowadzenia diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przedstawia mapa 2.

Do opracowania map poglądowych, obrazujących podział Gminy Busko-Zdrój na jednostki strukturalne, wykorzystano zbiory danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju, będących w zasobach Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej².

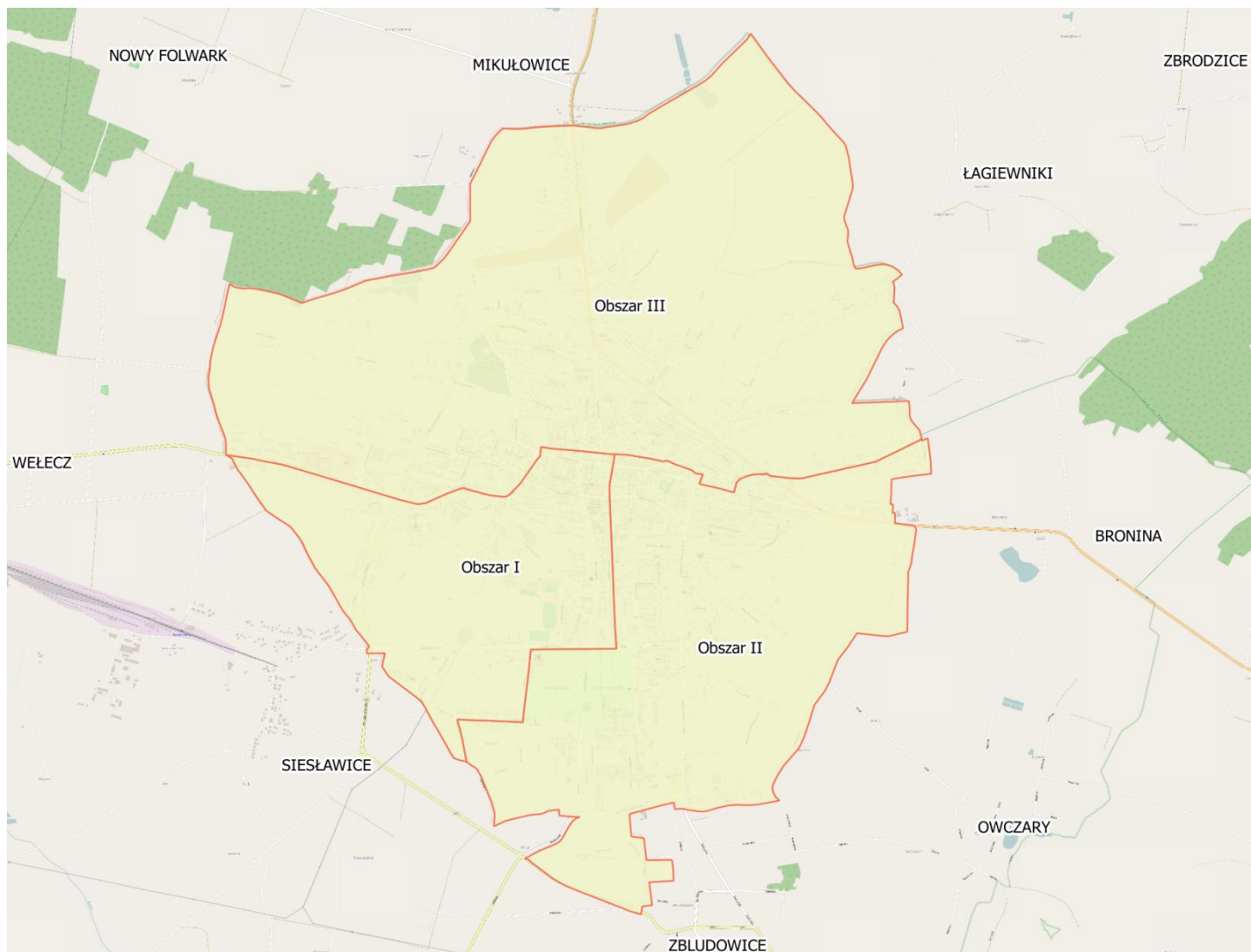
² Strona internetowa Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej codgik.gov.pl/index.php/darmowe-dane/prg.html, inf. z dnia 13.06.2016.

Mapa 2 Podział Gminy Busko-Zdrój na jednostki strukturalne

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 3 Podział Miasta Busko-Zdrój na 3 obszary zgodnie z granicami stref bezpieczeństwa wyznaczonymi przez Komendę Powiatową Policji w Busku-Zdroju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie openstreetmap.org

Podstawowe dane dotyczące powierzchni i liczby ludności poszczególnych sołectw oraz obszarów na terenie Miasta Busko-Zdrój na koniec 2014 roku zestawione zostały w tabeli 1.

Tabela 1 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek strukturalnych Gminy Busko-Zdrój (stan na koniec 2014 roku)

Lp.	Jednostka strukturalna	Powierzchnia (km ²)	Udział w powierzchni ogólnej gminy (%)	Liczba ludności (osoba)	Udział w liczbie mieszkańców gminy ogółem (%)
Sołectwa gminy					
1.	Baranów	5,89	2,5	119	0,4
2.	Bilczów	5,44	2,3	352	1,1
3.	Biniątki	1,95	0,8	189	0,6
4.	Błoniec	2,55	1,1	70	0,2
5.	Bronina	3,05	1,3	440	1,4
6.	Budzyń	4,22	1,8	135	0,4
7.	Chotelek	5,09	2,1	315	1,0
8.	Dobrowoda	6,00	2,5	479	1,5
9.	Elżbiecin	2,82	1,2	75	0,2
10.	Gadawa	3,57	1,5	85	0,3
11.	Galów	8,47	3,6	494	1,5
12.	Janina	7,70	3,3	413	1,3
13.	Kameduły	1,51	0,6	162	0,5
14.	Kawczyce	1,72	0,7	137	0,4
15.	Kołaczkowice	11,19	4,7	490	1,5
16.	Kostki Duże	3,41	1,4	281	0,9
17.	Kostki Małe	1,52	0,6	175	0,5
18.	Kotki	9,25	3,9	413	1,3
19.	Las Winiarski	4,03	1,7	150	0,5
20.	Łagiewniki	3,83	1,6	531	1,6
21.	Mikułowice	7,47	3,2	1 052	3,3
22.	Młyny	12,46	5,3	530	1,6
23.	Nowa Wieś	1,41	0,6	101	0,3
24.	Nowy Folwark	4,15	1,8	345	1,1

25.	Oleszki	2,24	0,9	217	0,7
26.	Olganów	3,96	1,7	311	1,0
27.	Owczary	4,43	1,9	765	2,4
28.	Palonki	4,14	1,7	212	0,7
29.	Pęczelice	2,97	1,3	121	0,4
30.	Podgaje	4,99	2,1	266	0,8
31.	Radzanów	5,43	2,3	338	1,0
32.	Ruczynów	2,74	1,2	210	0,6
33.	Siesławice	4,50	1,9	895	2,8
34.	Skorzów	3,79	1,6	232	0,7
35.	Skotniki Duże	4,91	2,1	312	1,0
36.	Skotniki Małe	3,13	1,3	211	0,7
37.	Słabkowice	4,91	2,2	241	0,7
38.	Służów	3,60	1,5	140	0,4
39.	Szaniec	11,93	5,0	653	2,0
40.	Szczaworyż	3,81	1,6	238	0,7
41.	Wełecz	7,61	3,2	621	1,9
42.	Widuchowa	9,93	4,2	667	2,1
43.	Wolica	1,93	0,8	238	0,7
44.	Zbludowice	3,10	1,3	1 165	3,6
45.	Zbrodzice	3,87	1,6	165	0,5
46.	Zwierzyniec	1,73	0,7	123	0,4
47.	Żerniki Górne	5,86	2,5	307	0,9
Obszary na terenie Miasta Busko-Zdrój					
1.	Busko-Zdrój Obszar I	2,03	0,9	4 397	13,6
2.	Busko-Zdrój Obszar II	3,65	1,5	5 717	17,7
3.	Busko-Zdrój Obszar III	6,60	2,8	6 060	18,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju

2. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opiera się na *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020* zatwierdzonych w dniu 03.07.2015 r. przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju oraz *Ustawie z dnia 9 października o rewitalizacji* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy *rewitalizacja* to „kompleksowy proces wprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych”, dlatego przy wyznaczaniu zasięgu obszaru zdegradowanego wzięto pod uwagę zestaw kryteriów zawarty w art. 9 ust. 1 ustawy i w ww. Wytycznych, które wskazują na istnienie stanu kryzysowego na danym terenie.

Stan kryzysowy zdefiniowany został jako „stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- 1) *gospodarczej* – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- 2) *środowiskowej* – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska;
- 3) *przestrzenno-funkcjonalnej* – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;
- 4) *technicznej* – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy³.

W związku z powyższym, w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego Gmina Busko-Zdrój podzielona została na *jednostki strukturalne (referencyjne)*, w sposób odpowiadający istniejącym powiązaniom funkcjonalnym. W procesie diagnostycznym na terenie wiejskim gminy przyjęto podział na sołectwa, natomiast na terenie Miasta Busko-Zdrój wzięto pod uwagę podział na 3 obszary, zgodnie z granicami stref bezpieczeństwa wyznaczonymi przez Komendę Powiatową Policji w Busku-Zdroju. Analiza danych ilościowych w ustalonych jednostkach strukturalnych pozwoliła na stosunkowo łatwe zidentyfikowanie lokalizacji problemów i wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego.

Zgodnie z ww. Wytycznymi w przeprowadzonej diagnozie na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego dokonano analizy porównawczej jednostek referencyjnych, opartej na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji we wszystkich sferach pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych i potencjałów lokalnych na terenie gminy. Syntetyczne wskaźniki koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach przedstawione zostały na mapach poglądowych Gminy Busko-Zdrój z podziałem na jednostki strukturalne. Jako główne kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego przyjęto wskaźniki przedstawione w tabeli 2.

Tabela 2 Wskaźniki obrazujące sytuację na terenie Gminy Busko-Zdrój w poszczególnych sferach

Sfera	Cechy szczegółowe sfery	Lp.	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Źródło danych
SPOLECZNA	Trendy demograficzne	1.	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju
		2.	Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	%	
		3.	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	
		4.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)	szt.	
	Sytuacja na rynku pracy/bezrobocie	5.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym	%	Powiatowy Urząd Pracy w Busku-Zdroju
		6.	Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy w % bezrobotnych ogółem	%	

³ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, Minister Infrastruktury i Rozwoju, 03.07.2015, s. 6–7.

	Opieka społeczna	7.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w % ludności ogółem	%		
		8.	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%		
	Skala problemów społecznych	9.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców	szt.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju	
		10.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1 000 mieszkańców	szt.		
		11.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1 000 mieszkańców	szt.		
		12.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1 000 mieszkańców	szt.		
		13.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 1 000 mieszkańców	szt.		
		14.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 1 000 mieszkańców	szt.		
		15.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców	szt.		
		Poziom edukacji i wychowania przedszkolnego	16.	Średnie % wyniki ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej (<i>dane dla gminy</i>)		%
	17.		Średnie % wyniki z egzaminów gimnazjalnych (<i>dane dla gminy</i>)	%		
	18.		Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (<i>dane dla gminy</i>)	%	Główny Urząd Statystyczny (BDL)	
	Stan bezpieczeństwa i porządku publicznego	19.	Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1 000 mieszkańców	szt.	Komenda Powiatowa Policji w Busku-Zdroju	
		20.	Wskaźnik wykrywalności przestępstw stwierdzonych przez Policję	%		
	Udział w życiu publicznym	21.	Frekwencja w wyborach władz samorządowych w 2014 roku	%	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju	
	Aktywność społeczna/kulturalna mieszkańców	22.	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (<i>dane dla gminy</i>)	szt.	Główny Urząd Statystyczny (BDL)	
	GOSPODARCA	Przedsiębiorczość mieszkańców	23.	Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju
			Sytuacja gospodarcza	24.	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców (<i>dane dla gminy</i>)	szt.
		25.		Liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców (<i>dane dla gminy</i>)	szt.	

PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Wypożenie w infrastrukturę społeczną	26.	Powierzchnia terenów zagospodarowanych pod działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną przypadająca na 1 000 mieszkańców	km ²	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju
	TECHNICZNA	Mieszkalnictwo	27.	Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	
Wypożenie w infrastrukturę techniczną		28.	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%	
		29.	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%	
ŚRODOWISKOWA	Zieleń urządzone	30.	Udział terenów zieleni urządzonej w ogólnej powierzchni terenu	%	
	Formy ochrony przyrody	31.	Położenie na terenie objętym formami ochrony przyrody (dotyczy wyłącznie form: obszar Natura 2000, rezerwat przyrody, park krajobrazowy)	TAK/ NIE	
	Tereny zalewowe	32.	Położenie na terenach zalewowych	TAK/ NIE	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

Źródło: Opracowanie własne

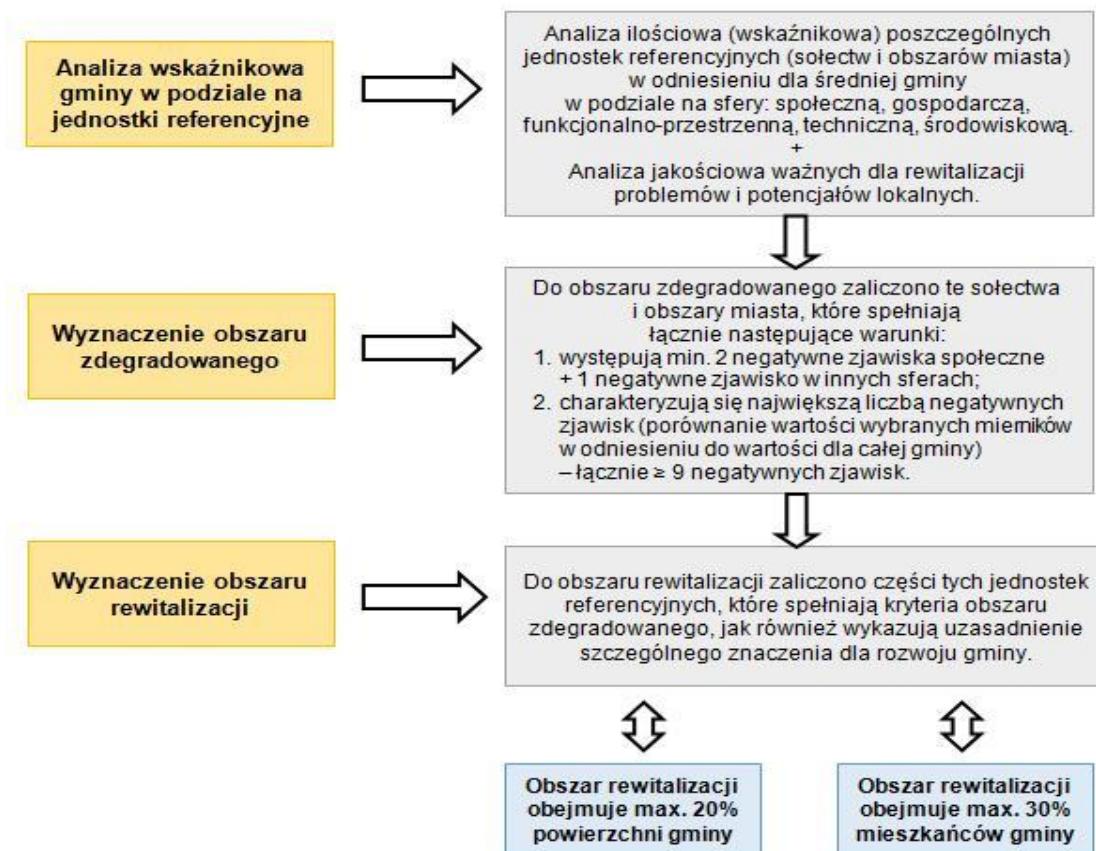
Proces diagnostyczny został przeprowadzony we współpracy pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju i jednostek organizacyjnych gminy wraz z zespołem zewnętrznych ekspertów. W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter kompleksowy i łączy wykorzystanie metod ilościowych z jakościowymi. Dla przyjętych jednostek referencyjnych pozyskano dane statystyczne gromadzone w zasobach Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju oraz instytucji zewnętrznych, m.in.: Powiatowego Urzędu Pracy w Busku-Zdroju, Komendy Powiatowej Policji w Busku-Zdroju oraz Urzędu Statystycznego w Kielcach, a także ogólnodostępne dane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi. Część pozyskanych danych została wykorzystana do porównawczej analizy ilościowej wskaźników ze średnią wartością dla całej gminy, a część posłużyła do dokonania analizy jakościowej charakteryzującej ważne dla rewitalizacji deficyty i problemy obszarów oraz lokalne potencjały.

Delimitacja obszaru rewitalizacji dokonana została przy uwzględnieniu zapisów art. 10 ustawy o rewitalizacji, który stanowi, że jest to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację”.

Zgodnie z powyższym, wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji nastąpiło w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich było stwierdzenie, że na wybranym obszarze uznanym wcześniej jako zdegradowany istnieje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk. Drugą z przesłanek było uznanie, że wybrany obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Takie uzasadnienie obejmuje przedstawienie możliwych do wykorzystania w procesie rewitalizacji lokalnych potencjałów, a także nawiązanie do gminnych dokumentów strategicznych i planistycznych, w których wybrany obszar będzie ujęty jako ośrodek koncentracji aktywności społeczno-gospodarczej w gminie.

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Gminie Busko-Zdrój przedstawiona została na schemacie 1.

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne

3. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźników

3.1. Sfera społeczna

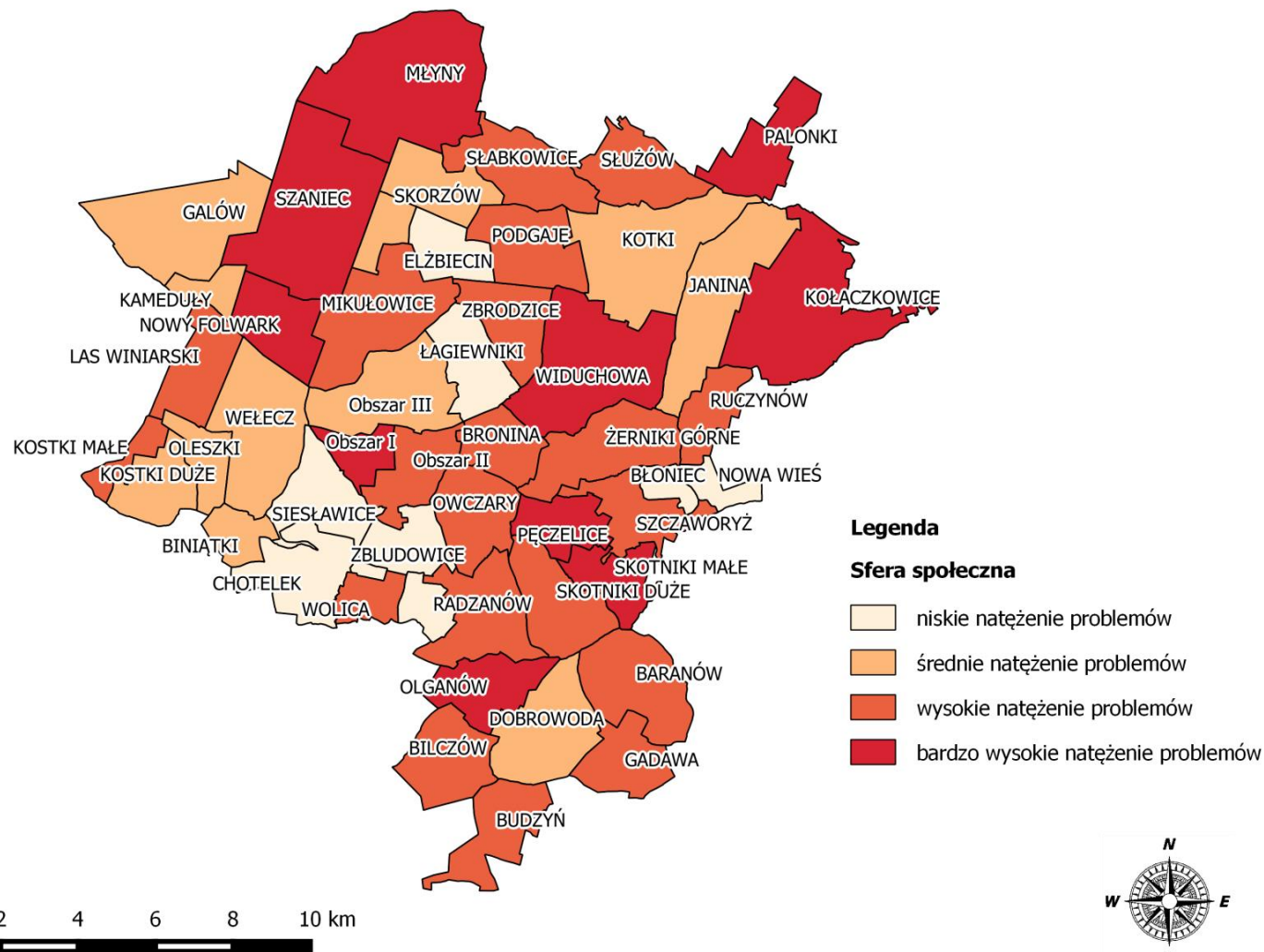
Sfera społeczna jest najważniejszym elementem procesu diagnostycznego na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, ponieważ celem planowanych działań jest poprawa warunków i jakości życia społeczności lokalnej. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na danym obszarze gminy świadczy „koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym”.

W związku z tym, wykonana została porównawcza analiza ilościowa danych statystycznych w zakresie: trendów demograficznych, sytuacji na rynku pracy/bezrobocia, opieki społecznej, skali problemów społecznych, poziomu edukacji i wychowania przedszkolnego, stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, udziału w życiu publicznym oraz aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców.

Przyjęto metodę naturalnego podziału (tzw. „Jenks”), która opiera się o algorytmy takiego rozmieszczenia wartości zbioru danych w klasach, aby w każdej z klas zminimalizować średnią dewiację zbioru w grupie, maksymalizując w stosunku do innych grup. Innymi słowy, metoda ta dąży do zredukowania wariacji wewnątrz klasy, na rzecz maksymalizowania wariacji pomiędzy klasami. Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej zostały przedstawione w poszczególnych grupach: bardzo wysokie natężenie problemów (10–13), wysokie natężenie problemów (7–9), średnie natężenie problemów (4–6) oraz niskie natężenie problemów (1–3).

Poglądową koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w poszczególnych jednostkach referencyjnych przedstawiono na mapie 4.

Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju, Powiatowego Urzędu Pracy w Busku-Zdroju oraz Komendy Powiatowej Policji w Busku-Zdroju

3.2. Sfera gospodarcza

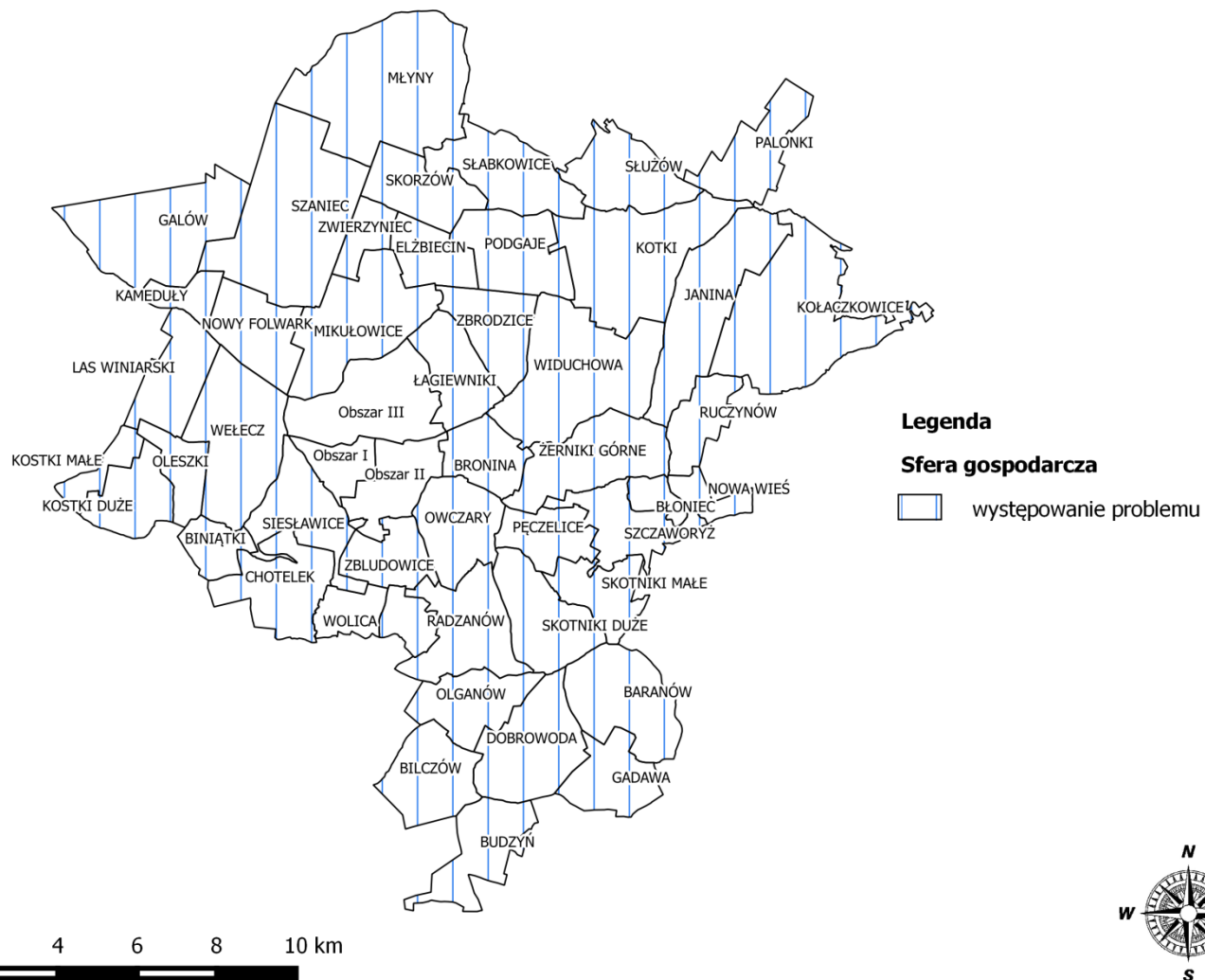
Na podstawie art. 9 ust. 1 pkt. 1 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy może znajdować się w stanie kryzysowym z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, w szczególności takich jak: „niski stopień przedsiębiorczości czy słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw”.

Sytuację w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców na terenie Gminy Busko-Zdrój zobrazowano przy pomocy wskaźnika „liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym”. Z danych przedstawionych w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Busko-Zdrój* wynika, że obszary, które charakteryzują się niższą średnią wartością ww. wskaźnika w porównaniu do średniej dla całej gminy, to wszystkie sołectwa z wyjątkiem obszarów Miasta Busko-Zdrój oraz sołectwa Wolica.

Z uwagi na brak możliwości pozyskania danych zagregowanych do poziomu sołectw gminy, pozostałe dwa wskaźniki, tj. „liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców” oraz „liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców” podane zostały wyłącznie jako średnia dla całej gminy. Została ona porównana do średniej dla powiatu buskiego, województwa świętokrzyskiego i Polski, aby zobrazować sytuację gospodarczą na terenie gminy. W związku z tym, zaistniała również konieczność wyłączenia ww. wskaźników z analizy porównawczej.

Koncentrację stanu kryzysowego w sferze gospodarczej w podziale na poszczególne jednostki referencyjne Gminy Busko-Zdrój przedstawia mapa 5.

Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach

3.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

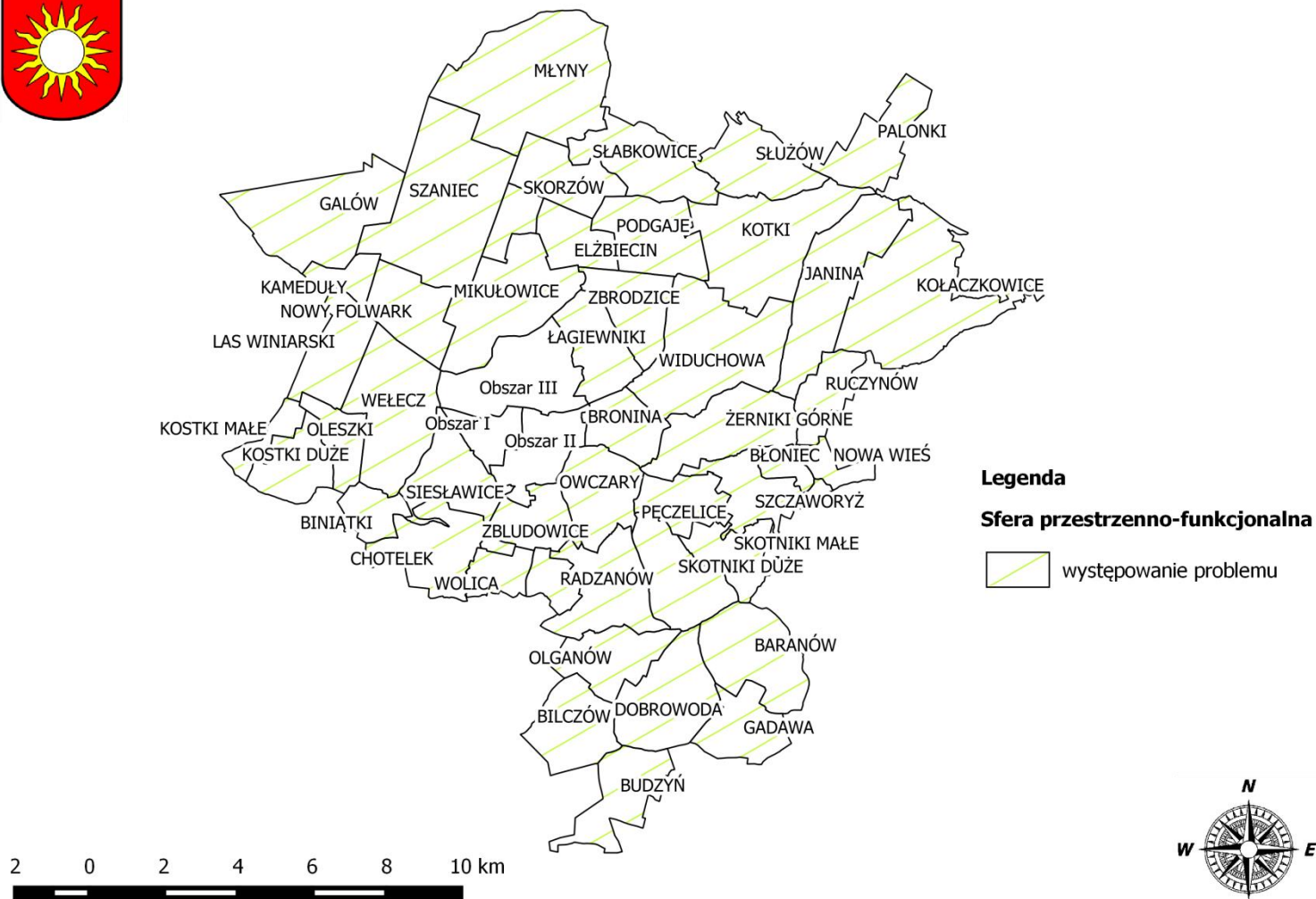
Według zapisów art. 9 ust. 1 pkt. 3 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, a w szczególności „niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych”.

W związku z powyższym, dokonano diagnozy za pomocą porównania wartości wybranego wskaźnika charakteryzującego sferę przestrzenno-funkcjonalną ze średnią wartością dla całej Gminy Busko-Zdrój. Do analizy przyjęto wskaźnik: „powierzchnia terenów zagospodarowanych pod działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną przypadająca na 1 000 mieszkańców”.

Na podstawie zebranych danych, w podziale na przyjęte jednostki referencyjne Gminy Busko-Zdrój, zawartych w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Busko-Zdrój* można stwierdzić, że ww. problem w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występuje na całym obszarze gminy, z wyłączeniem Miasta Busko-Zdrój.

Rozkład koncentracji stanu kryzysowego w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w podziale na poszczególne jednostki referencyjne Gminy Busko-Zdrój przedstawia mapa 6.

Mapa 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju

3.4. Sfera techniczna

Infrastruktura techniczna gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną w sensie jej struktury, lokalizacji, jakości i dostępności ma znaczny wpływ na rozwój jednostki samorządu oraz stanowi jeden z podstawowych czynników kształtujących jej atrakcyjność i konkurencyjność. Przesądza również o kosztach inwestycyjnych rewitalizacji danego obszaru. Im wyższy jest stopień rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki do przeprowadzenia zaplanowanych w jej zakresie zadań.

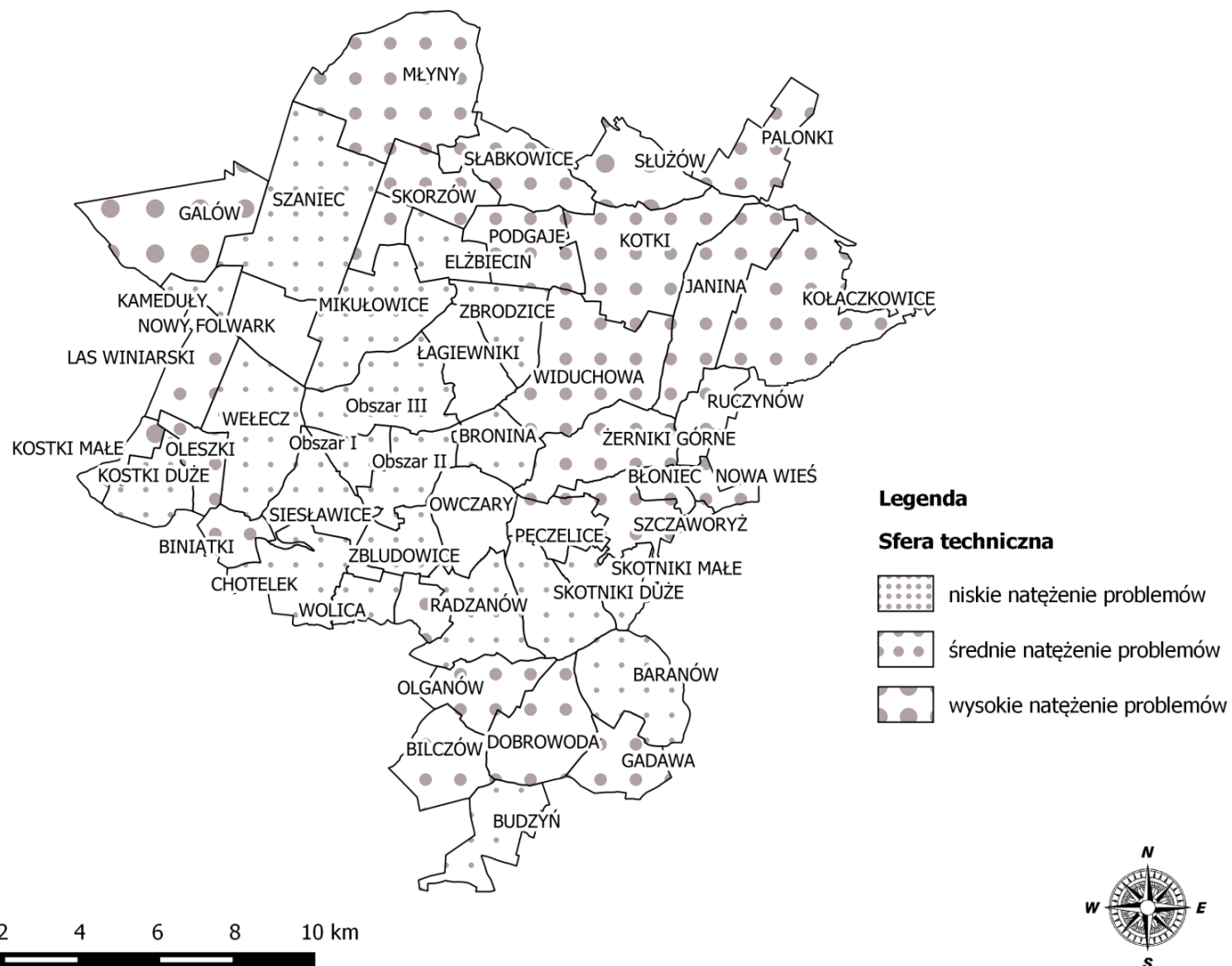
Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt. 4 o stanie kryzysowym na obszarze gminy świadczą również wskaźniki charakteryzujące sferę techniczną, a są to w szczególności „degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska”.

Do zdiagnozowania występujących problemów w ww. sferze wybrano następujące wskaźniki: „budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców”, „udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych”, „udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych”, których wartości w poszczególnych jednostkach referencyjnych porównano do średniej dla całej gminy.

Biorąc pod uwagę dane zawarte w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Busko-Zdrój*, należy wskazać, że największa koncentracja problemów w sferze technicznej występuje na terenie sołectw: Służów, Kostki Małe i Galów.

Rozmieszczenie natężenia problemów w sferze technicznej w podziale na poszczególne jednostki referencyjne Gminy Busko-Zdrój przedstawiono na mapie 7.

Mapa 7 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju

3.5. Sfera środowiskowa

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt. 3 obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, a w szczególności „przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska”.

Z uwagi na brak możliwości pozyskania danych zagregowanych do poziomu sołectw gminy i obszarów na terenie miasta, sytuację w zakresie stanu środowiska zdiagnozowano m.in. na podstawie wskaźnika „udział terenów zieleni urządzonej w ogólnej powierzchni terenu”, którego wartości dla poszczególnych jednostek referencyjnych zostały przedstawione na mapie 8.

Diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza na terenie Gminy Busko-Zdrój przeprowadzona została na podstawie raportu *Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2014*⁴ sporządzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach. Na terenie gminy, przy ul. Stanisława Rokosza w Busku-Zdroju, zlokalizowany jest punkt pomiarowy do oceny jakości powietrza. W 2014 roku zanotowano w ww. punkcie pomiarowym przekroczenia w zakresie poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych pyłu PM10. Częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego wyniosła 34 doby. Na mapie 9 przedstawiono obszar przekroczeń wartości dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 dla województwa świętokrzyskiego⁵.

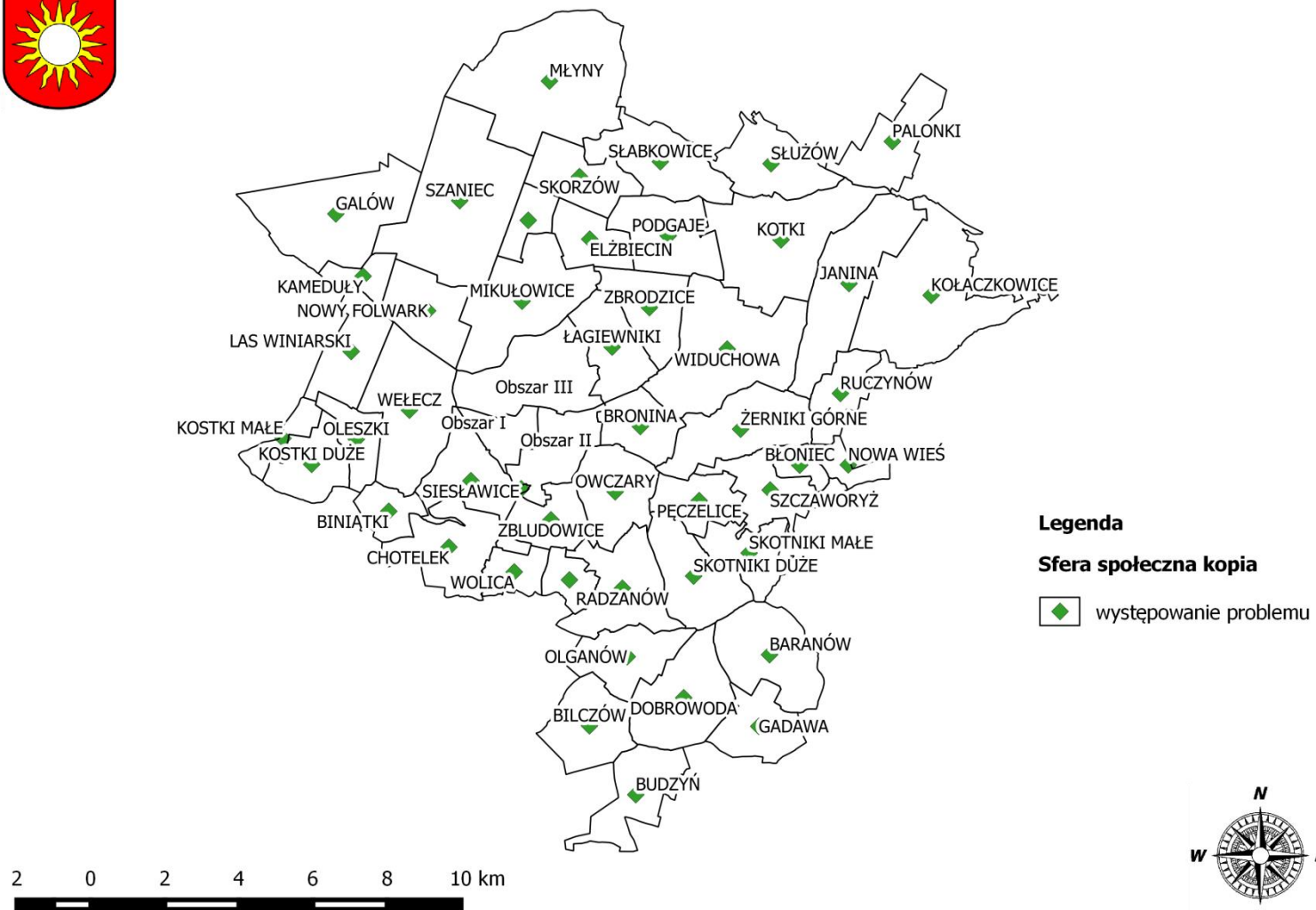
W punkcie pomiarowym na terenie Buska-Zdroju prowadzone były badania w zakresie B(a)P, które wykazały niedotrzymanie poziomu celu długoterminowego. Na mapie 10 przedstawiony został potencjalny obszar przekroczeń poziomu docelowego B(a)P dla województwa świętokrzyskiego⁶.

⁴ Strona internetowa Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach, kielce.pios.gov.pl/raporty,raporty.htm, inf. z dnia 15.06.2016.

⁵ Strona internetowa Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach, kielce.pios.gov.pl, inf. z dnia 15.06.2016 r.

⁶ jw.

Mapa 8 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju

Mapa 9 Obszar przekroczenia dobowych stężeń pyłu zawieszonego PM10 względem poziomu dopuszczalnego $50\mu\text{g}/\text{m}^3$ i względem dozwolonych 35 przekroczeń w roku w województwie świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2014*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, Kielce 2015, s. 30.

Mapa 10 Obszar przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu ($1\text{ng}/\text{m}^3$) w województwie świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2014*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, Kielce 2015, s. 31.

W 2014 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach w ramach wojewódzkiego *Programu Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2013–2015* wykonywał pomiary monitoringowe hałasu drogowego. Na terenie Gminy Busko-Zdrój zlokalizowane były dwa punkty pomiarowe hałasu drogowego – przy ul. Bohaterów Warszawy.

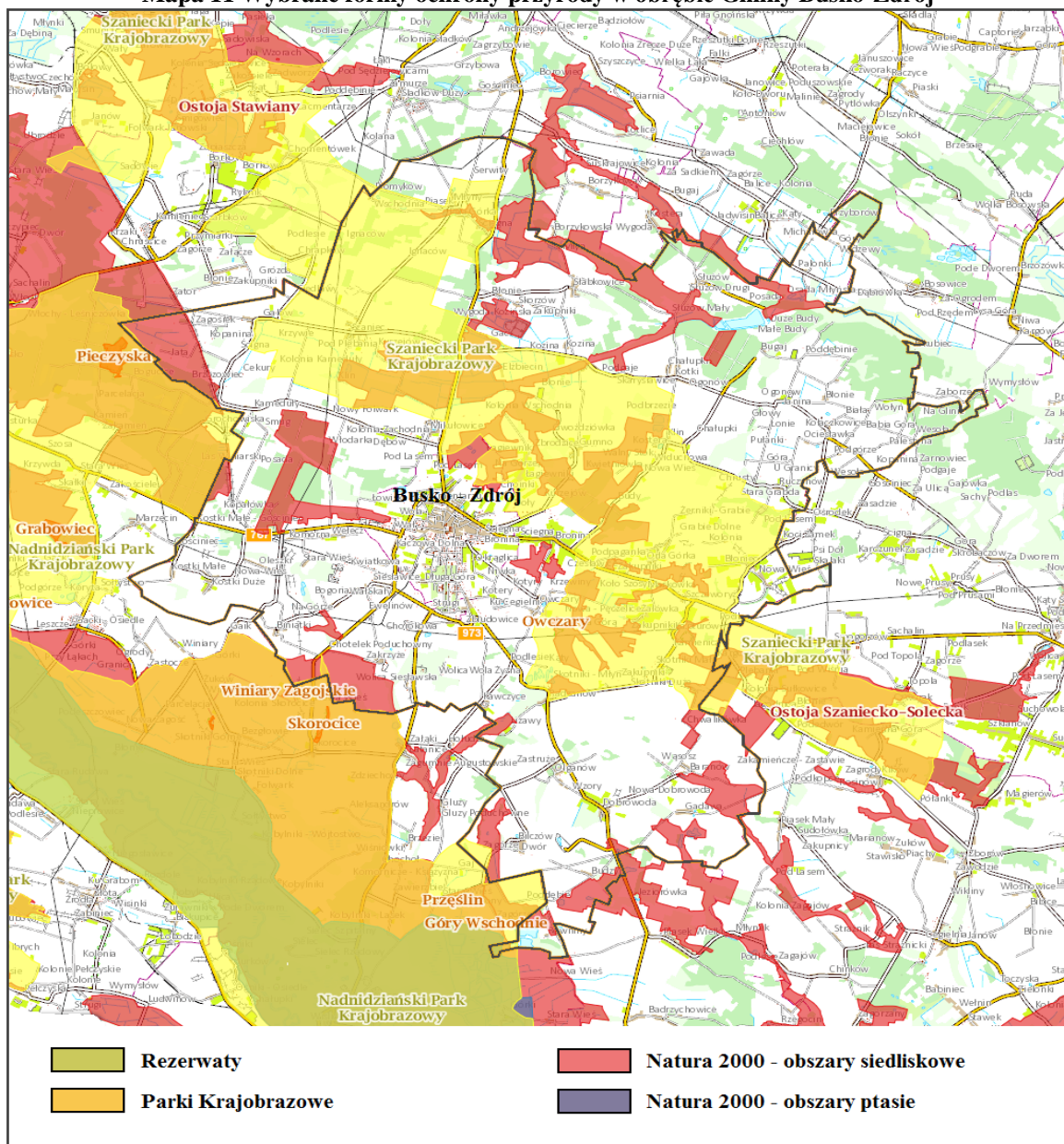
Na terenie gminy równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 22:00) wyniósł w punkcie pomiarowym 1 – 63,6 db i przekroczył poziom dopuszczalny o 2,6 db. Natomiast w punkcie pomiarowym 2 równy był 63,1 db i był o 2,1 db większy niż norma. W porze nocnej poziom hałasu nie przekroczył dopuszczalnej wartości⁷.

Gminę Busko-Zdrój, ze względu na swoje usytuowanie, należy zaliczyć do obszarów szczególnie atrakcyjnych pod względem ukształtowania terenu jak również walorów krajobrazowych. Całe terytorium gminy posiada status obszarów prawnie chronionych. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Busko-Zdrój to: 2 parki krajobrazowe (Szaniecki Park Krajobrazowy i Nadnidziański Park Krajobrazowy), rezerwat przyrody (Owczary), 4 obszary chronionego krajobrazu (Szaniecki, Nadnidziański, Chmielnicko-Szydłowski i Solecko-Pacanowski), 5 pomników przyrody (sosna pospolita – nr rej. 748, odsłonięcie geologiczne – nr rej. 141, odsłonięcie geologiczne – nr rej. 142, odsłonięcie geologiczne „Zimne Wody” – nr rej. 143, trzy dęby szypułkowe – nr rej. 675 i dąb szypułkowy „Ryszard” – nr rej. 876), 2 stanowiska dokumentacyjne (Zajęcza Góra i odsłonięcie geologiczne i ściana łomiku), 1 użytek ekologiczny (skaliste odsłonięte wzgórze „Ostra Góra”), 3 obszary Natura 2000 (Ostoja Nidziańska, Dolina Nidy i Ostoja Szaniecko-Solecka)⁸. Lokalizację wybranych form ochrony przyrody na terenie Gminy Busko-Zdrój przedstawiono na mapie 11.

⁷ Wyniki pomiaru hałasu drogowego w województwie świętokrzyskim w 2014 roku, WIOŚ Kielce, 2015.

⁸ *Formy ochrony przyrody w województwie świętokrzyskim*, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach, kielce.rdos.gov.pl, inf. z dnia 15.06.2016.

Mapa 11 Wybrane formy ochrony przyrody w obrębie Gminy Busko-Zdrój

Źródło: Serwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl.

3.6. Wyniki diagnozy w poszczególnych sferach

W związku z tym, że rewitalizacja ma wymiar terytorialny, ważne są te obszary gminy, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk i lokalnych potencjałów. Efektem przeprowadzonej diagnozy Gminy Busko-Zdrój w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, w podziale na przyjęte jednostki referencyjne jest opracowana mapa pogładowa łącząca dane z różnych dziedzin. W ten sposób została wykonana rzetelna analiza jednoznacznie wskazująca, na których obszarach gminy nakładają się różnego rodzaju problemy.

Ważnym elementem diagnozy jest również określenie lokalnych potencjałów, które można wykorzystać do przezwyciężenia stanu kryzysowego na danym obszarze. Bez takiego podejścia nie ma szans na powodzenie procesu rewitalizacji oraz na trwałą i realną poprawę jakości i warunków życia społeczności lokalnej. Zidentyfikowane potencjały lokalne w podziale na sołectwa i obszary miasta na terenie Gminy Busko-Zdrój zawarte zostały w tabeli 3.

Tabela 3 Potencjały lokalne w podziale na jednostki pomocnicze na terenie Gminy Busko-Zdrój

Lp.	Nazwa	Zidentyfikowane potencjały lokalne
Teren Miasta Busko-Zdrój		
1.	Busko-Zdrój Obszar I	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalizacja obiektów/miejsc pełniących funkcje administracyjne, oświatowe, usługowo-handlowe, kulturowe, rekreacyjne i inne, m.in.: Urząd Miasta i Gminy, Szpital Powiatowy, Sąd Rejonowy, Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej, Dworzec Autobusowy, Stadion, Hala Sportowa, kompleks boisk sportowych (w tym kort tenisowy), Buskie Samorządowe Centrum Kultury, Kino „Zdrój”, Biblioteka, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. Mikołaja Kopernika, Zespół Placówek Oświatowych Nr 1, Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, Kościół pw. św. Leonarda, Staw Niemiecki, banki, kawiarnie, restauracje. 2. Potencjał kulturowy i turystyczny – lokalizacja zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego: drewniany kościół cmentarny pw. św. Leonarda z 1699 r. wraz ze starym cmentarzem i murowanym ogrodzeniem; kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny z lat 1592–1621 wraz z klasztorem (obecnie plebania) i cmentarzem; domy przy ul. Bohaterów Warszawy nr 4 i nr 6 z XIX w. i inne⁹. 3. Liczne cykliczne imprezy integrujące mieszkańców, kuracjuszy i turystów, m.in.: Buskowiec Roku, Poniemie Jazzy Festiwal. 4. Dogodne położenie komunikacyjne przy drogach wojewódzkich: drodze nr 767 Busko-Zdrój – Pińczów, drodze nr 776 Busko-Zdrój – Kraków i drodze nr 973 Busko-Zdrój – Tarnów.

⁹ Strona internetowa Narodowego Instytutu Dziedzictwa, nid.pl., inf. z dnia 07.07.2016 r.

2.	Busko-Zdrój Obszar II	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potencjał kulturowy i turystyczny – lokalizacja zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego: synagoga przy ul. Partyzantów 6 z 1929 r., zespół uzdrowski (Łazienki, obecnie Sanatorium „Marconi” z 1836 r., Park Zdrojowy z lat 1833–1835, kaplica pw. św. Anny w Parku Zdrojowym), zabudowa ulicy 1 Maja nr 1–19, szpital św. Mikołaja (obecnie Sanatorium „Mikołaj”), willa „Bagatela Mała” przy ul. 1 Maja 15 z XIX w., willa „Bristol” przy ul. 1 Maja z początku XX w., willa „Oblęgorek”, willa „Zielona”. 2. Strefa „A” ochrony uzdrowskiej – lokalizacja Uzdrowska Busko-Zdrój, do którego przybywają kuracjusze w celach leczniczych i wypoczynkowych. Jest ono wizytówką miasta, z której słynie Busko-Zdrój. Znajdują się tu liczne obiekty uzdrowskie, takie jak sanatoria, szpital czy przychodnia zdrowia. Największymi bogactwami Uzdrowska Busko-Zdrój S.A. są woda siarczkowa oraz solanka jodkowa, a także produkowana od 1960 r. naturalna woda mineralna „Buskowianka Zdrój”. 3. Lokalizacja licznych obiektów ochrony zdrowia, oświaty, usługowo-handlowych, kulturowych, religijnych, rekreacyjnych i innych, a w tym m.in.: restauracje, hotele, pensjonaty, Urząd Skarbowy, Starostwo Powiatowe, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Urząd Pocztowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, pływalnia miejska, Parafia Bożego Ciała, szkoły podstawowe, gimnazjalne i średnie, przedszkola, Wojskowy Szpital Uzdrowsko-Rehabilitacyjny, Sanatorium Uzdrowskie „Nida-Zdrój”, Specjalistyczny Szpital Ortopedyczno-Rehabilitacyjny „Górka” im. dr. S. Starkiewicza, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, banki, place zabaw i inne. 4. Liczne cykliczne imprezy integrujące mieszkańców i przyciągające turystów, m.in.: Buskie Spotkania z Folklorem, Lato z Chopinem, Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamróz. 5. Dogodne położenie komunikacyjne przy drodze krajowej nr 73 prowadzącej z Kielc do Tarnowa oraz drodze wojewódzkiej nr 973 łączącej Busko-Zdrój z Tarnowem.
3.	Busko-Zdrój Obszar III	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalizacja licznych obiektów oświatowych, usługowo-handlowych, kulturowych, religijnych, rekreacyjnych i innych, m.in.: restauracje, place zabaw, przedszkole, Powiatowy Urząd Pracy, Plac Targowy, Cmentarz I Wojny Światowej, Kościół pw. św. Jakuba Apostoła, placówki oświaty i inne. 2. Dogodne położenie komunikacyjne przy drodze krajowej nr 73 prowadzącej z Kielc do Tarnowa oraz drogach wojewódzkich nr 767 Busko-Zdrój – Pińczów oraz nr 973 Busko-Zdrój – Tarnów. 3. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka, Szaniecki Park Krajobrazowy.
Tereny wiejskie gminy		
1.	Baranów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodnicze – obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 2. Miejscowość znajduje się na odnowionej trasie Małopolskiej Drogi św. Jakuba z Sandomierza do Tyńca, która jest odzwierciedleniem dawnej średniowiecznej drogi do Santiago de Compostela. 3. Świetlica wiejska.
2.	Bilczów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodnicze – obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 2. Świetlica wiejska.
3.	Biniątki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodnicze – obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska. 2. Niebieski szlak turystyczny z Pińczowa do Wiślicy. 3. Świetlica wiejska.
4.	Błoniec	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze krajowej nr 73.

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Kultywowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich w Błońcu i Nowej Wsi. 3. Filia Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej. 4. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 5. Zielony szlak turystyczny z Wiślicy do Grochowisk, dodatkowo lokalizacja na odnowionej trasie Małopolskiej Drogi św. Jakuba z Sandomierza do Tyńca. 6. Świetlica wiejska.
5.	Bronina	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze krajowej nr 73. 2. Kultywowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich. 3. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Sala Królewska Świadców Jehowy, Jaskinia Sawickiego, pomnik żołnierzy 22 Dywizji Piechoty Górskiej poległych podczas kampanii wrzesniowej w bitwie pod Broniną. 4. Świetlica wiejska.
6.	Budzyń	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze wojewódzkiej nr 973. 2. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 3. Miejscowość znajduje się na odnowionej trasie Małopolskiej Drogi św. Jakuba z Sandomierza do Tyńca
7.	Chotelek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kościół pw. św. Stanisława z 1527 r. wpisany do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego. 2. Świetlica wiejska.
8.	Dobrowoda	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze wojewódzkiej nr 973. 2. Zespół kościoła parafialnego pw. św. Marii Magdaleny z lat 1524–25 wpisany do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego. 3. Zaplecze edukacyjne – Szkoła Podstawowa. 4. Lokalizacja na odnowionej trasie Małopolskiej Drogi św. Jakuba z Sandomierza do Tyńca.
9.	Elźbiecin	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze krajowej nr 73. 2. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 3. Zielony szlak turystyczny z Wiślicy do Grochowisk.
10.	Gadawa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 2. Świetlica wiejska.
11.	Galów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska. 2. Zielony szlak turystyczny z Wiślicy do Grochowisk. 3. Świetlica wiejska.
12.	Janina	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zespół kościoła parafialnego pw. św. Wojciecha z 1822 r. wpisany do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego. 2. Filia Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej. 3. Kilka razy dziennie kursują autobusy i busy. Krzyżują się tu trzy drogi powiatowe – z Żernik, Kotek i Kołaczkowic. 4. Świetlica wiejska.
13.	Kameduły	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska. 2. Zielony szlak turystyczny z Wiślicy do Grochowisk.
14.	Kawczyce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 2. Świetlica wiejska.

15.	Kołaczkowice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultywowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich zrzeszające 25 członkiń. Głównym celem Koła jest integracja środowiska wiejskiego, aktywny udział w życiu kulturalnym, sportowym i artystycznym wsi, kultywowanie folkloru, a w przyszłości stworzenie izby regionalnej. 2. Lokalizacja na odnowionej trasie Małopolskiej Drogi św. Jakuba z Sandomierza do Tyńca. 3. Zaplecze edukacyjne – Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich założona w 1863 roku. 4. Świetlica wiejska.
16.	Kostki Duże	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedsiębiorczy mieszkańcy – corocznie zwiększa się liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych. 2. Świetlica wiejska.
17.	Kostki Małe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultywowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich promujące na cyklicznych imprezach gminnych swoje rękodzieła.
18.	Kotki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 2. Świetlica wiejska.
19.	Las Winiarski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodnicze – obszary Natura 2000: Ostoja Nidziańska i Ostoja Szaniecko-Solecka. 2. Niebieski szlak turystyczny z Pińczowa do Wiślicy. 3. Uzdrowski Zakład Górniczy – Kopalnia „Las Winiarski”. Pochodząca z odwiertu woda wykorzystywana jest do zabiegów leczniczych w obiektach sanatoryjnych w Busku-Zdroju.
20.	Łagiewniki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodek Hipoterapii i Rekreacji Ruchowej. 2. Kultywowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich. Aktywne uczestnictwo gospodyń w cyklicznych imprezach stwarza znakomitą możliwość promocji własnych smakołyków (ciast i nalewek). 3. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 4. Świetlica wiejska.
21.	Mikulowice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze krajowej nr 73. 2. Kultywowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich mające na celu aktywację środowiska wiejskiego, promowanie miejscowości, gminy, a także produktów lokalnych oraz kultywowanie tradycji i obyczajów regionalnych. 3. Walory przyrodnicze – Szaniecki Park Krajobrazowy. 4. Przez sołectwo przechodzi zielony szlak turystyczny z Wiślicy do Grochowisk. 5. Świetlica wiejska.
22.	Młyny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze krajowej nr 73. 2. Kultywowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich, którego głównym celem jest kultywowanie i pielęgnowanie tradycji ludowych. 3. Walory przyrodnicze – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 4. Ochotnicza Straż Pożarna Młyny. 5. Świetlica wiejska.
23.	Nowa Wieś	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultywowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich w Błońcu i Nowej Wsi. 2. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy. 3. Zielony szlak turystyczny z Wiślicy do Grochowisk.
24.	Nowy Folwark	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultywowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich. 2. Walory przyrodnicze – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 3. Świetlica wiejska.

25.	Oleszki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze wojewódzkiej nr 767. 2. Kultuwanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich, którego głównym celem jest zaktywizowanie mieszkańców wsi do wspólnych działań na rzecz jej rozwoju. 3. Niebieski szlak turystyczny z Pińczowa do Wiślicy. 4. Świetlica wiejska.
26.	Olganów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze wojewódzkiej nr 973. 2. Filia Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej. 3. Świetlica wiejska.
27.	Owczary	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultuwanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich obecnie liczące 25 gospodyń. 2. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – rezerwat przyrody „Owczary” utworzony w 1959 roku, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka, Szaniecki Park Krajobrazowy. 3. Czerwony szlak turystyczny z Buska-Zdroju do miejscowości Solec-Zdrój. 4. Świetlica wiejska.
28.	Palonki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodnicze – obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka.
29.	Pęczelice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze krajowej nr 73. 2. Dawny zbór ariański wpisany do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego. 3. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 4. Czerwony szlak turystyczny z Buska-Zdroju do miejscowości Solec-Zdrój. 5. Świetlica wiejska.
30.	Podgaje	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultuwanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich powstałe w 2008 roku zrzeszające 15 gospodyń. Członkinie chętnie podejmują działania promujące sołectwo. 2. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 3. Zaplecze edukacyjne – Samorządowe Gimnazjum. 4. Świetlica wiejska.
31.	Radzanów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze wojewódzkiej nr 973. 2. Zespół dworski wpisany do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego. 3. Kąpielisko zorganizowane na zbiorniku rekreacyjnym o powierzchni 11 ha, połączone z Miastem Busko-Zdrój ścieżką rowerową i spacerową, wyposażone w parking i letni bar. 4. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 5. Świetlica wiejska.
32.	Ruczynów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy. 2. Świetlica wiejska.
33.	Siesławice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze wojewódzkiej nr 973. Kursują autobusy PKS z Buska-Zdroju, znajdują się tutaj 4 przystanki autobusowe. 2. Zaplecze edukacyjne – Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego z boiskiem piłkarskim.
34.	Skorzów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze krajowej nr 73. 2. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 3. Świetlica wiejska.
35.	Skotniki Duże	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy. 2. Lokalizacja na odnowionej trasie Małopolskiej Drogi św. Jakuba z Sandomierza

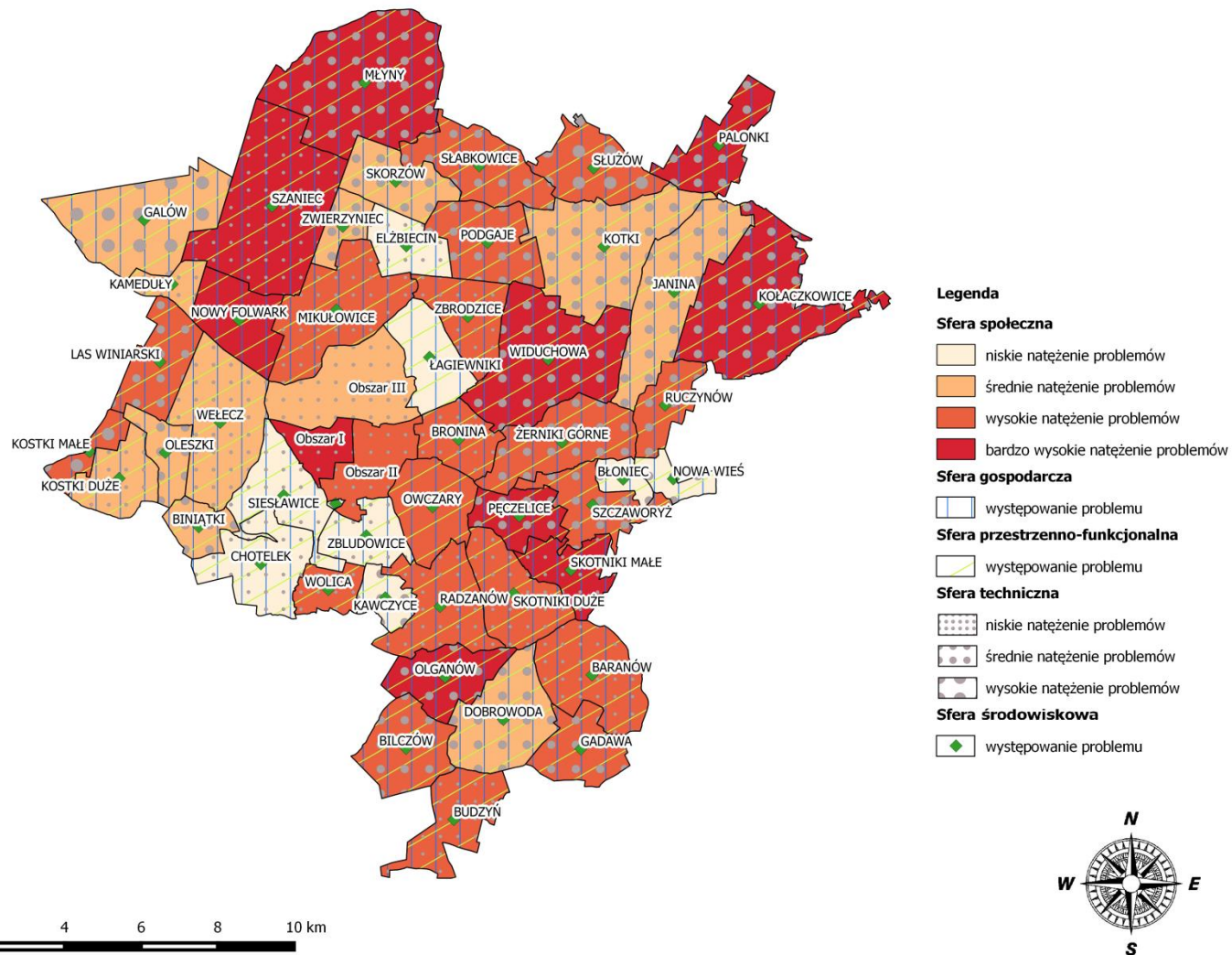
		do Tyńca. 3. Świetlica wiejska.
36.	Skotniki Małe	1. Drewniany młyn wodny wpisany do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego. 2. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 3. Czerwony szlak turystyczny z Buska-Zdroju do miejscowości Solec-Zdrój. 4. Świetlica wiejska.
37.	Słabkowice	1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka.
38.	Służów	2. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka.
39.	Szaniec	1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze krajowej nr 73. 2. Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, kaplica cmentarna na cmentarzu parafialnym oraz dwór – wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego. 3. Kulturowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich z 2008 r., którego celem jest zjednoczenie mieszkańców wsi, kulturowanie i pielęgnowanie tradycji wiejskich, a przede wszystkim reprezentowanie miejscowości w różnego rodzaju imprezach okolicznościowych. 4. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. 5. Zielony szlak turystyczny z Wiślicy do Grochowisk. 6. Zaplecze edukacyjne – Zespół Placówek Oświatowych, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa oraz Publiczne Przedszkole. 7. Filia Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej. 8. Świetlica wiejska.
40.	Szczaworyż	1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze krajowej nr 73. 2. Zespół kościoła parafialnego pw. św. Jakuba St. Apostoła wpisany do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego. 3. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy. 4. Zielony szlak turystyczny z Wiślicy do Grochowisk oraz czerwony szlak turystyczny z Buska-Zdroju do miejscowości Solec-Zdrój. 5. Świetlica wiejska.
41.	Welecz	1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze wojewódzkiej nr 767. 2. Kulturowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich, które powstało w 2007 r. i zrzesza 13 osób, które są organizatorami licznych wydarzeń kulturalnych (np. Święta Czosnku). 3. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – obszary Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka i Ostoja Nidziańska. 4. Niebieski szlak turystyczny z Pińczowa do Wiślicy. 5. Świetlica wiejska.
42.	Widuchowa	1. Kaplica pw. NMP, zespół dworski – wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego. 2. Kulturowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich z siedzibą w Wiejskim Domu Kultury i Sztuki Ludowej w Widuchowie. 3. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy. 4. Świetlica wiejska.
43.	Wolica	1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze wojewódzkiej nr 776. 2. Jeździecki Ośrodek Hipoterapii RANCHO – oprócz hipoterapii organizowane są tutaj kuligi, ogniska, imprezy integracyjne i kursy jazdy konnej.
44.	Zbludowice	1. Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze wojewódzkiej nr 973.

		<p>Na terenie miejscowości znajdują się 4 przystanki autobusowe. Większość kursów odbywa się do Buska-Zdroju i pobliskich wsi, a z przystanku przy ul. Korczyńskiej kursują codziennie autobusy i busy do Kielc, Nowego Korczyna, Koszyc, Opatowca i Solca-Zdroju.</p> <ol style="list-style-type: none"> Ośrodek Jazdy Konnej i Hipoterapii „Hipoland” w Zbludowicach. Kultywowanie folkloru i tradycji – Koło Gospodyń Wiejskich, którego celem jest aktywizowanie mieszkańców sołectwa – powstało w 2006 roku. Siedziba Buskiej Lokalnej Grupy Działania „Słoneczny Lider”. Zaplecze edukacyjne – Szkoła Podstawowa i Samorządowe Gimnazjum. Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Zbludowicach (wchodzi w skład jednego z trzech plutonów Świętokrzyskiej Kompanii Odwodowej powoływanej w sytuacjach kryzysowych przez Wojewódzkiego Komendanta Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach).
45.	Zbrodzice	<ol style="list-style-type: none"> Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. Zielony szlak turystyczny z Wiślicy do Grochowisk. Świetlica wiejska.
46.	Zwierzyniec	<ol style="list-style-type: none"> Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze krajowej nr 73. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka. Świetlica wiejska.
47.	Żerniki Górne	<ol style="list-style-type: none"> Dogodne położenie komunikacyjne – przy drodze krajowej nr 73. Walory przyrodniczo-krajobrazowe – Szaniecki Park Krajobrazowy. Zielony szlak turystyczny z Wiślicy do Grochowisk. Świetlica wiejska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju

Kartograficzne przedstawienie wyników diagnozy (metoda kartogramu) w poszczególnych sferach na terenie jednostek referencyjnych Gminy Busko-Zdrój oraz nakładanie się koncentracji zjawisk kryzysowych prezentuje mapa 12. Stanowi ona podstawę i uzasadnienie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie skoncentrowania działań na określonym obszarze rewitalizacji w Gminie Busko-Zdrój.

Mapa 12 Koncentracja negatywnych zjawisk we wszystkich sferach w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój – wskaźnik syntetyczny

Źródło: Opracowanie własne

4. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Busko-Zdrój

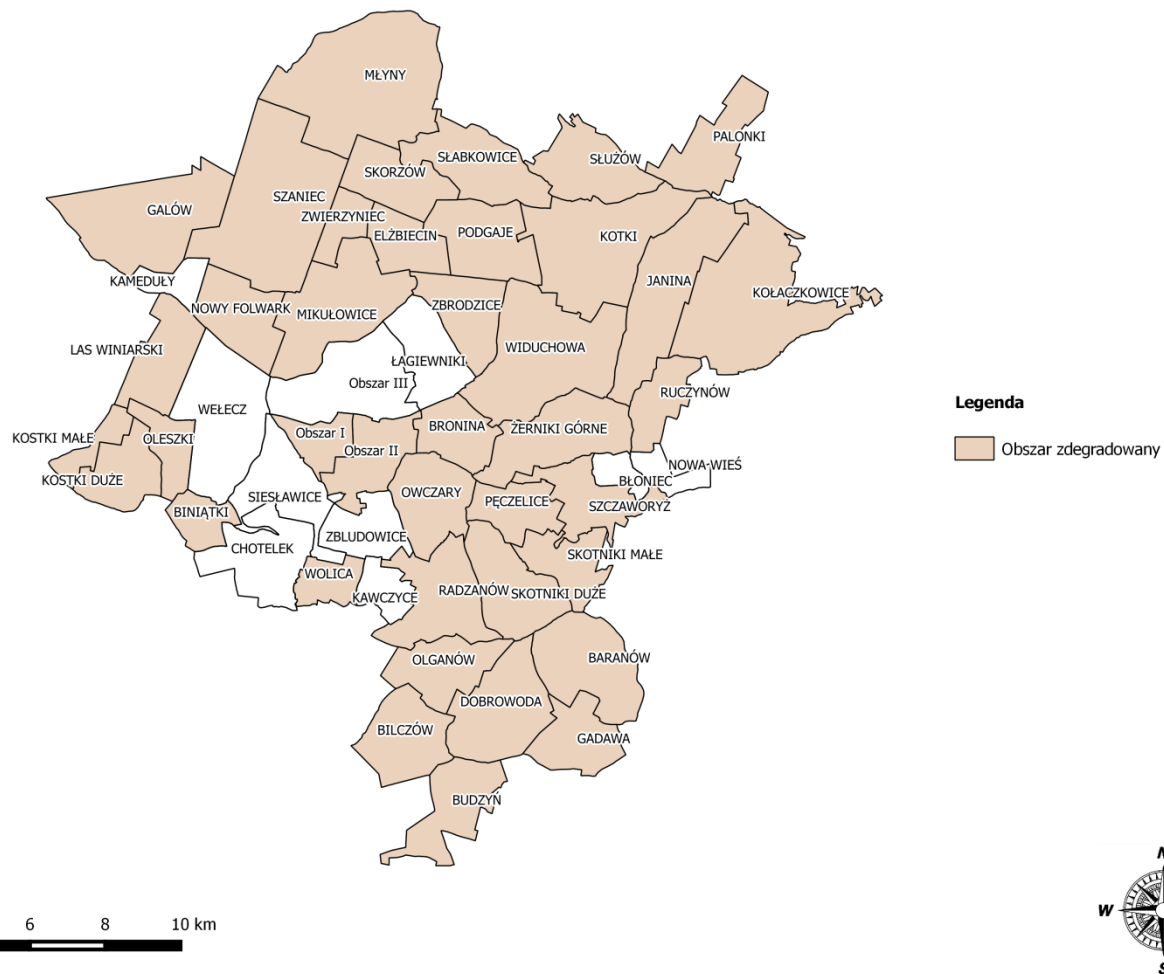
Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji *obszar zdegradowany* charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz stanem kryzysu w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Ponadto ust. 2 wskazuje, że „obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych”.

Na podstawie przeprowadzonego audytu gminnego wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się problemami w sferze społecznej przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej innej sferze oraz największą liczbą zidentyfikowanych negatywnych zjawisk, tj. ≥ 9 . Zgodnie z przedstawionymi założeniami obszar zdegradowany na terenie Gminy Busko-Zdrój obejmuje sołectwa: Kołaczkowice (18), Skotniki Małe (17), Widuchowa (17), Młyny (16), Pęczelice (16), Palonki (15), Olganów (15), Służów (15), Szaniec (15), Ruczynów (14), Żerniki Górne (14), Gadawa (13), Kostki Małe (13), Nowy Folwark (13), Podgaje (13), Skotniki Duże (13), Słabkowice (13), Zbrodzice (13), Bilczów (12), Budzyń (12), Las Winiarski (12), Radzanów (12), Szczaworyż (12), Baranów (11), Biniątki (11), Bronina (11), Mikułowice (11), Wolica (11), Dobrowoda (10), Galów (10), Janina (10), Kotki (10), Owczary (10), Kostki Duże (9), Elźbiecin (9), Oleszki (9), Skorzów (9), Zwierzyniec (9) oraz obszar I (13) i obszar II (9) na terenie Miasta Busko-Zdrój.

Wskazany obszar zajmuje 145,45 km², co stanowi 61,4% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 13 089 osób, tj. 40,5% ogółu mieszkańców gminy.

Granice obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Busko-Zdrój, wyznaczonego na podstawie niniejszej diagnozy, przedstawia mapa 13.

Mapa 13 Granice wyznaczonego obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne

5. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Busko-Zdrój

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji, *obszar rewitalizacji* to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację (...). Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”.

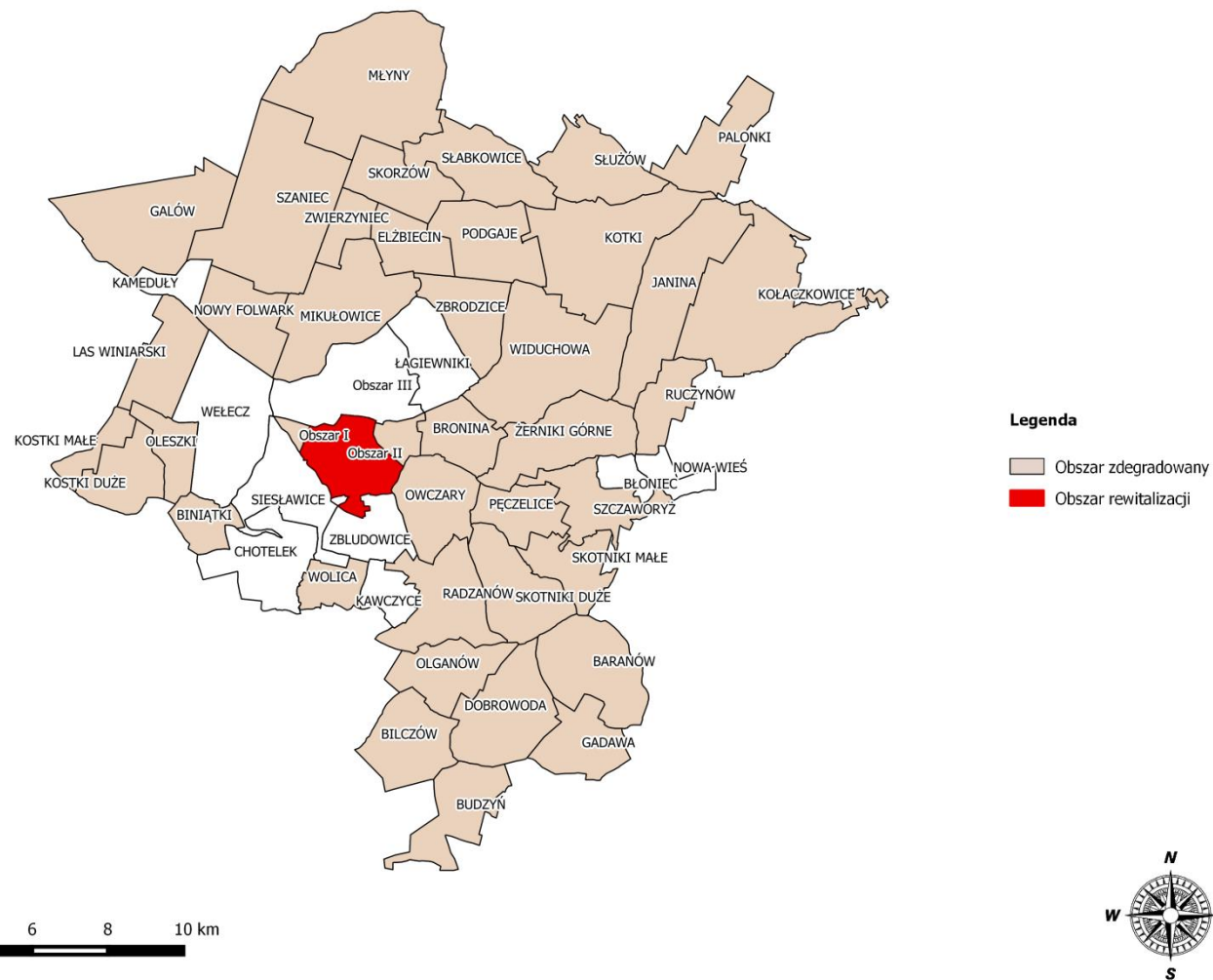
W związku z art. 10 ww. ustawy wyznaczony został obszar, na którym występuje wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz technicznej, a jednocześnie mający istotne znaczenie dla rozwoju gminy i planowane jest na nim przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy, w podziale na jednostki referencyjne gminy i delimitacji obszaru zdegradowanego, wyznaczono obszar rewitalizacji, będący częścią obszaru I oraz obszaru II Miasta Busko-Zdrój. Granicę tego obszaru wyznaczają: rondo przecinające ul. Ludwika Waryńskiego i ul. Wincentego Witosa, południowa granica miasta, aż do przecięcia ul. Przemysłowej z ul. Stefana Wyszyńskiego, ul. Stefana Wyszyńskiego, ul. prof. Józefa Wacława Grotta, ul. Partyzantów (z uwzględnieniem przylegających do niej działek od strony północnej), ul. Bohaterów Warszawy do ronda łączącego ul. Wincentego Witosa z ul. Romana Dmowskiego, ul. Wincentego Witosa, ul. Wrzosowa, południowa granica miasta.

Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 4,23 km² (10,02% ogólnej powierzchni gminy) i jest zamieszkały przez 7 366 osób (22,77% ludności ogółem gminy), więc nie przekracza limitów określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

Lokalizację obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego przedstawia mapa 14, natomiast szczegółowy przebieg granic obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Busko-Zdrój prezentuje mapa 15.

Mapa 14 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 15 Granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne na podstawie openstreetmap.org

Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się największym natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a także w sferze technicznej. Potwierdza to analiza ilościowa (wskaźnikowa) zamieszczona w tabeli 4 i na mapach 16–20 oraz analiza jakościowa (opisowa) zawarta w tabeli 5.

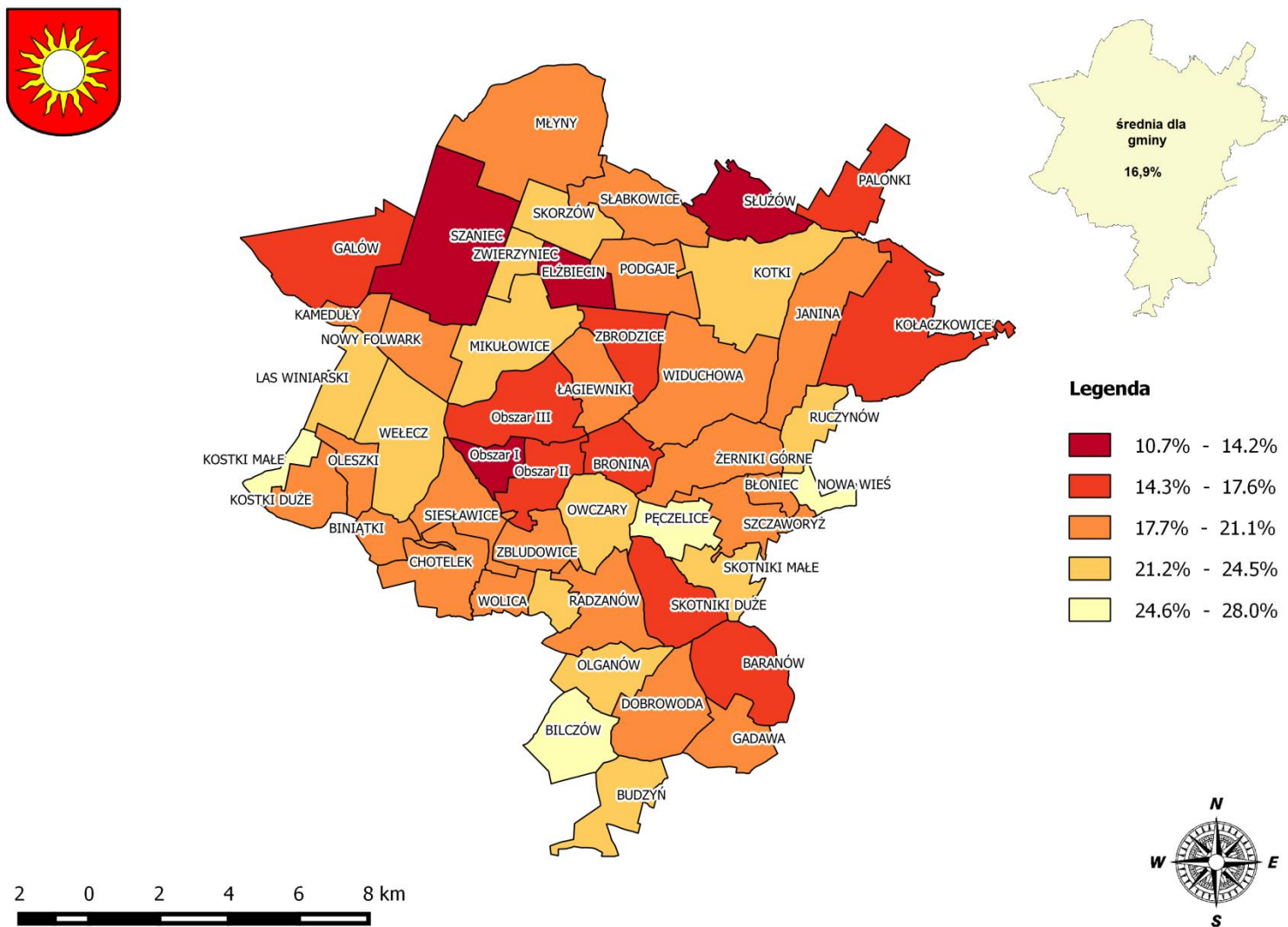
Tabela 4 Analiza ilościowa wybranych wskaźników dla obszaru rewitalizacji i Gminy Busko-Zdrój (dane za 2014 rok)

Nazwa wskaźnika	Jedn.	Wartość wskaźnika dla obszaru I	Wartość wskaźnika dla obszaru II	Średnia wartość wskaźnika dla Gminy Busko-Zdrój
Sfera społeczna				
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	12,6	15,4	16,9
Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	%	55,9	62,8	62,0
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	31,5	21,7	62,0
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym	%	11,5	7,3	21,1
Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)	szt.	78,8	59,2	61,3
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym	%	11,5	7,3	6,8
Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy w % bezrobotnych ogółem	%	36,3	53,1	51,4
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w % ludności ogółem	%	3,0	2,5	2,9
Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	38,0	28,0	34,2
Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców	szt.	19,1	14,0	15,0
Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 1 000 mieszkańców	szt.	20,5	17,0	17,6
Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1 000 mieszkańców	szt.	0,7	1,2	1,0
Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 1 000 mieszkańców	szt.	0,7	0,5	0,5
Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1 000 mieszkańców	szt.	1,8	3,5	2,8

Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1 000 mieszkańców	szt.	4,1	3,7	2,9
Frekwencja w wyborach władz samorządowych w 2014 roku	%	51,9	46,1	51,1
Sfera techniczna				
Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	szt.	7	10	37

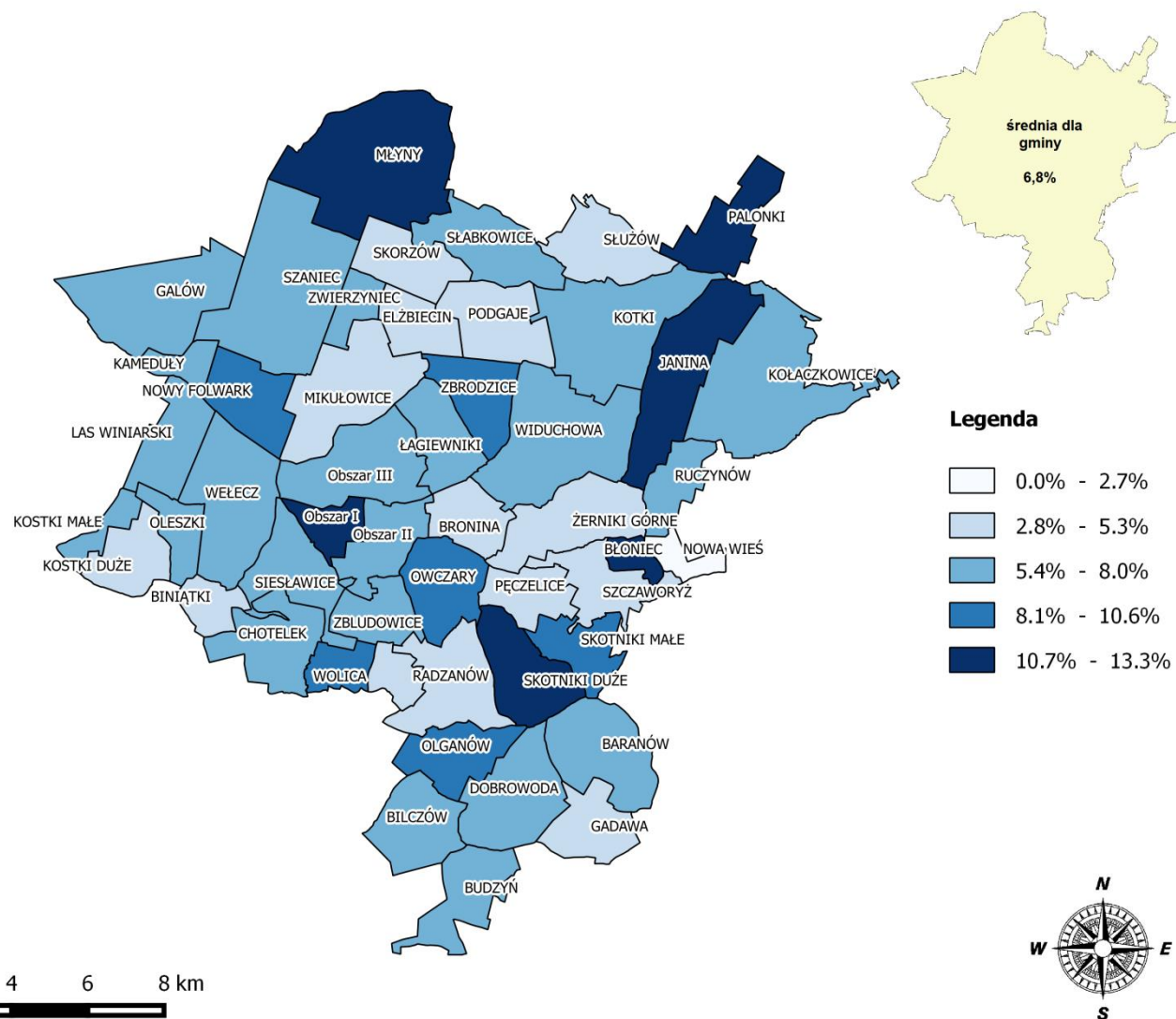
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju , Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju, Powiatowego Urzędu Pracy w Busku-Zdroju oraz Komendy Powiatowej Policji w Busku-Zdroju

Mapa 16 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój

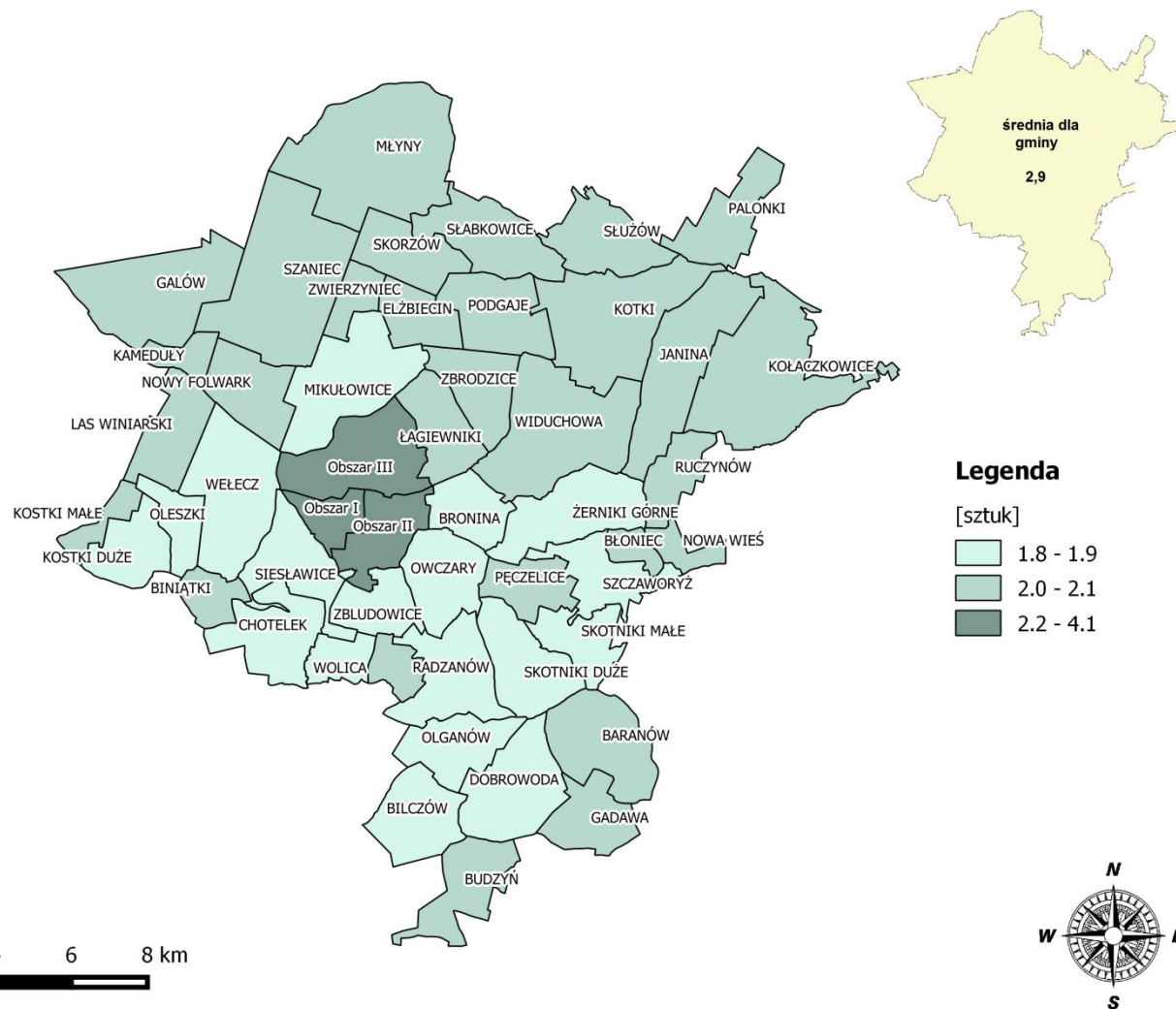
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju

Mapa 17 Rozkład wartości wskaźnika „udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój

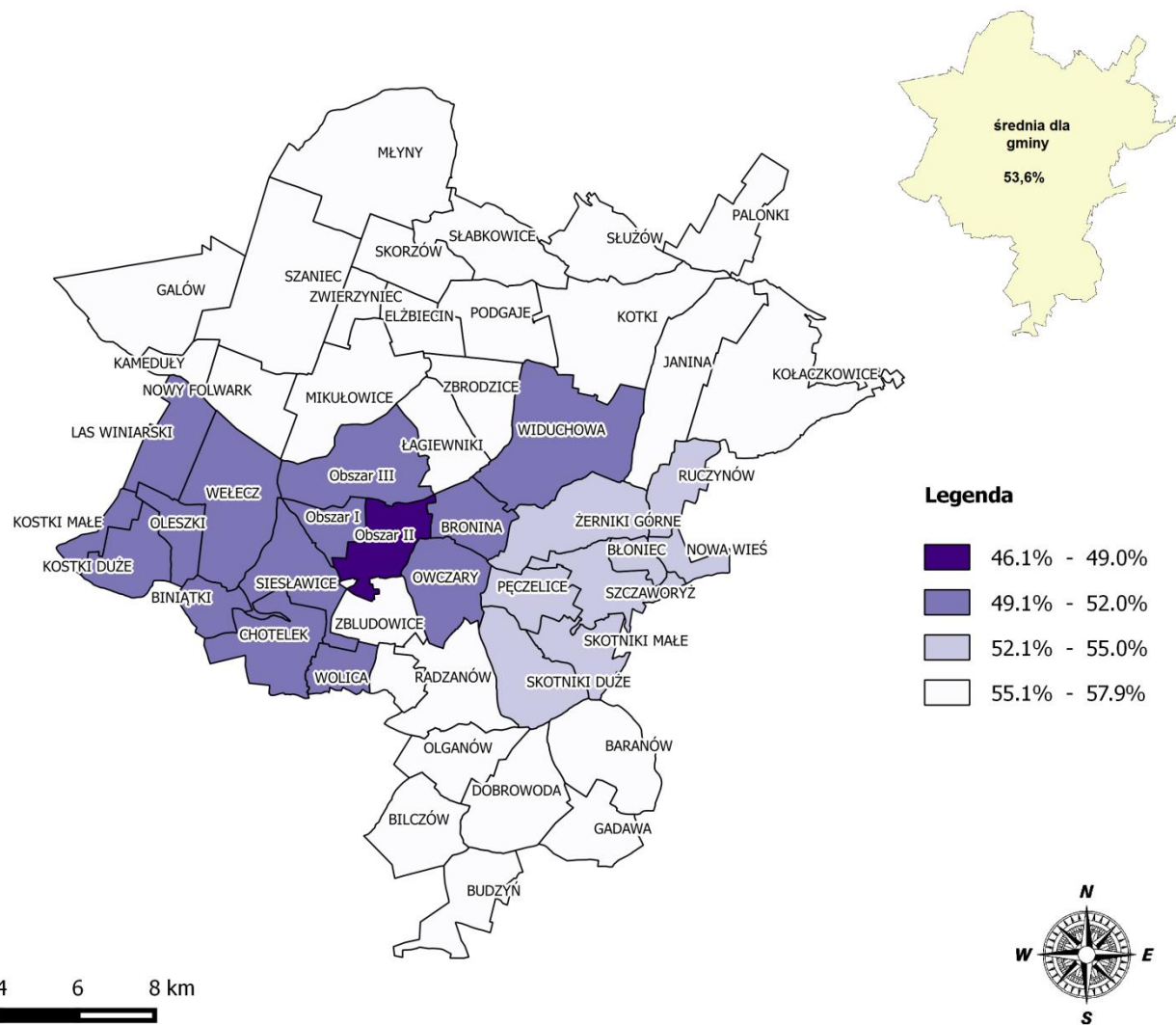
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Busku-Zdroju

Mapa 18 Rozkład wartości wskaźnika „liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1 000 mieszkańców” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój

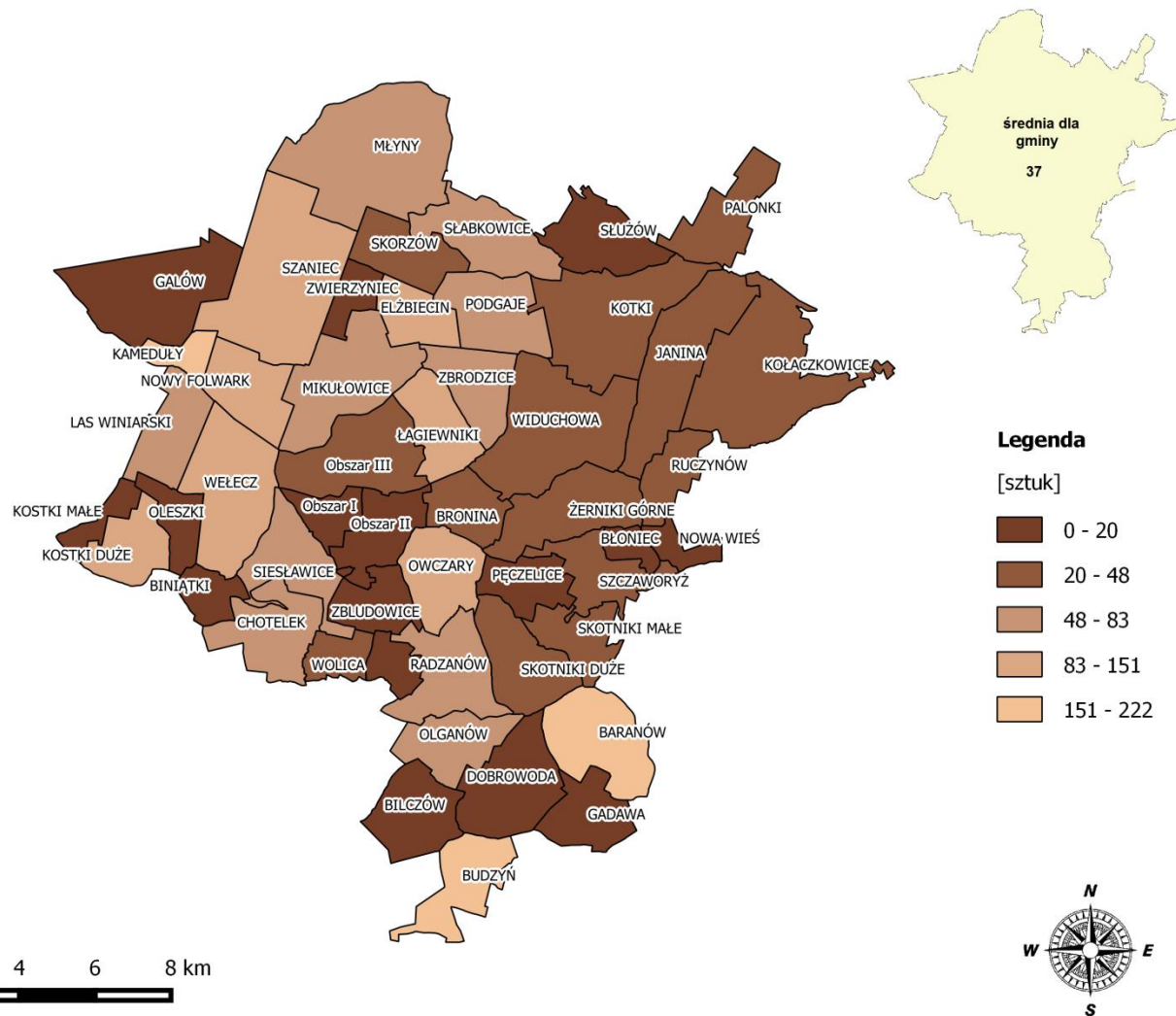
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Busku-Zdroju

Mapa 19 Rozkład wartości wskaźnika „frekwencja w wyborach władz samorządowych w 2014 roku” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju

Mapa 20 Rozkład wartości wskaźnika „budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju

Tabela 5 Analiza jakościowa – charakterystyka negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej

Sfera	Charakterystyka negatywnych zjawisk
Przestrzenno-funkcjonalna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak rezerw mieszkań komunalnych i socjalnych pozostających w dyspozycji miasta. 2. Brak wystarczającej liczby miejsc parkingowych oraz zintegrowanego systemu parkowania i monitoringu na terenie miasta. 3. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna. 4. Brak skomunikowania publicznymi środkami transportu na obszarze Miasta Busko-Zdrój oraz z miejscowościami z terenu gminy. 5. Brak spójnego systemu ścieżek rowerowych. 6. Brak zagospodarowania nowego Parku Zdrojowego. 7. Brak integralnego systemu informacji turystycznej. 8. Niewystarczające warunki techniczne w budynku Urzędu Miasta i Gminy do świadczenia usług publicznych na rzecz mieszkańców. 9. Brak kompleksowego zagospodarowania terenów rekreacyjnych między osiedlem Kościuszki i ul. Pułaskiego. 10. Brak bezpiecznych ścieżek rowerowych, ciągów pieszych i dróg łączących tereny i obiekty rekreacyjne na terenie strefy uzdrowiskowej. 11. Brak odpowiedniego systemu oznakowania i informacji niezbędnych do pełnienia funkcji turystycznych przez obiekty i tereny rekreacyjne. 12. Brak dostosowania usług publicznych do osób starszych i niepełnosprawnych.
Techniczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Postępująca degradacja techniczna obiektów zabytkowych. 2. Niedostateczna efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej. 3. Niewystarczający i będący w złym stanie technicznym system oświetlenia ulicznego. 4. Niewystarczające możliwości lokalowe Buskiego Samorządowego Centrum Kultury.
Środowiskowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przekroczenie standardów jakości powietrza, tj. poziomu dopuszczalnych norm dla stężeń 24-godzinnych pyłu PM10, pyłu PM2,5 dla fazy II, B(a)P, celu długoterminowego dla ozonu (rok). 2. Przekroczenie równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia na terenie gminy. 3. Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców. 4. Znaczący problem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, mogący mieć negatywne skutki dla rozwoju gminy – system odprowadzania wód pokąpielowych.

Źródło: Opracowanie własne

Występowanie ww. negatywnych zjawisk skoncentrowanych na obszarze rewitalizacji obrazują zdjęcia wykonane podczas spaceru studyjnego połączonego z wizją lokalną w dniu 11.07.2016 roku przeprowadzonego z pracownikiem Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju.

Fotografia 1 Budynek zasobów mieszkaniowych Gminy Busko-Zdrój przy ul. Bocznej

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 2 Budynek zasobów mieszkaniowych Gminy Busko-Zdrój przy ul. Bocznej

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 3 Teren przy ul. Bocznej

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 4 Centralna część tzw. „nowego” Parku Zdrojowego

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 5 Alejki w tzw. „nowym” Parku Zdrojowym

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 6 Fontanna w tzw. „nowym” Parku Zdrojowym

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 7 Strumień tzw. „Ciek od Buska” – widok na al. Topolową

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 8 Strumień tzw. „Ciek od Buska”

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 9 Al. Topolowa

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 10 „Stary” Park Zdrojowy

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 11 Ul. Rokosza

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 12 Tzw. „Malpi Gaj”

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 13 Budynek zasobów mieszkalnych Kolonia Górka – 1

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 14 Budynek zasobów mieszkalnych Kolonia Górka – 2

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 15 Teren przy Specjalistycznym Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym „Górka” im. dr. S. Starkiewicza

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 16 Specjalistyczny Szpital Ortopedyczno-Rehabilitacyjny „Górka” im. dr. S. Starkiewicza

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 17 Ul. Rokosza

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 18 Ul. Topolowa

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 19 Ul. Rzewuskiego

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 20 Ul. 1-go Maja – 1

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 21 Ul. 1-go Maja – 2

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 22 Buskie Samorządowe Centrum Kultury przy al. Mickiewicza

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 23 Teren przy Buskim Samorządowym Centrum Kultury

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 24 Budynek gminny po byłym hotelowcu ul. Bohaterów Warszawy – 1

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 25 Budynek gminny po byłym hotelowcu ul. Bohaterów Warszawy – 2

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 26 Willa „Zielona” przy al. Mickiewicza

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

*Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Busko-Zdrój na lata 2015–2025*¹⁰ wskazuje, że głównym problemem Gminy Busko-Zdrój jest „słabo rozwinięte powiązanie gospodarcze, społeczne i przestrzenne części uzdrowskiej z pozostałym obszarem oraz niewystarczająca aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców w zakresie dostosowania oferty usług dostępnych na terenie gminy do potrzeb kuracjuszy, turystów i mieszkańców”, czego skutkami są m.in.: „zbyt mała liczba nowo powstających przedsiębiorstw świadczących usługi uzdrowskie i turystyczne” oraz „depopulacja mieszkańców regionu”. Strategia określa, że problem ten można rozwiązać poprzez osiągnięcie kilku celów strategicznych, w tym celu strategicznego 4 – „Rozwój funkcji uzdrowskiej, turystyki i agroturystyki”, dla którego celem podrzędnym jest m.in. „podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy”.

Do zakresu działań zmierzających do osiągnięcia ww. celu zaliczono m.in. „poprawę estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja zdegradowanej tkanki miejskiej”.

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta i gminy Busko-Zdrój*¹¹ wskazuje, że jednymi z głównych kierunków rozwoju zagospodarowania w gminie powinny być „rehabilitacja i modernizacja zabudowy w centrum miasta” oraz „działania dotyczące rehabilitacji i przekształceń w terenach zabudowanych”.

Art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji stanowi, że „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji”. W związku z powyższym, stwierdzenie, że na danym obszarze występuje koncentracja negatywnych zjawisk, nie jest wystarczającą przesłanką do wyznaczenia go jako obszar rewitalizacji. Drugą, równie ważną przesłanką, jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy.

Wyznaczony obszar rewitalizacji usytuowany jest w południowej części Miasta Busko-Zdrój i stanowi centrum społeczno-gospodarcze. Z uwagi na to, że jest to główny ośrodek gminy, dominują tutaj funkcje centrotwórcze: publiczne, usługowe, handlowe, edukacyjne, kulturalne, rekreacyjne. Graniczy z ważnymi szlakami komunikacyjnymi: od strony zachodniej i południowej z drogą wojewódzką nr 973 łączącą Busko-Zdrój z Tarnowem, a od strony wschodniej z drogą krajową nr 73, która prowadzi z miejscowości Wiśniówka, leżącej na obwodnicy Kielc (DK7) do Jasła.

¹⁰ Strategia zatwierdzona uchwałą nr III/25/2014 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 30 grudnia 2014 r.

¹¹ Uchwała nr XXV/263/2005 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 4 marca 2005 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Busko-Zdrój dla obszarów sołectw Radzanów, Siesławice, Zbudowice oraz części miasta Busko-Zdrój.

Obszar obejmuje strefę „A” ochrony uzdrowskiej i pełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka obsługi, zarówno dla mieszkańców gminy, jak i kuracjuszy oraz turystów. Na całym terenie tej strefy zlokalizowane są zakłady i urzędnictwo lecznictwa uzdrowskiego, a także inne obiekty służące obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje i kawiarnie.

Zasadnicze elementy zagospodarowania przestrzennego tego obszaru, stanowiące ogólnodostępne przestrzenie publiczne to:

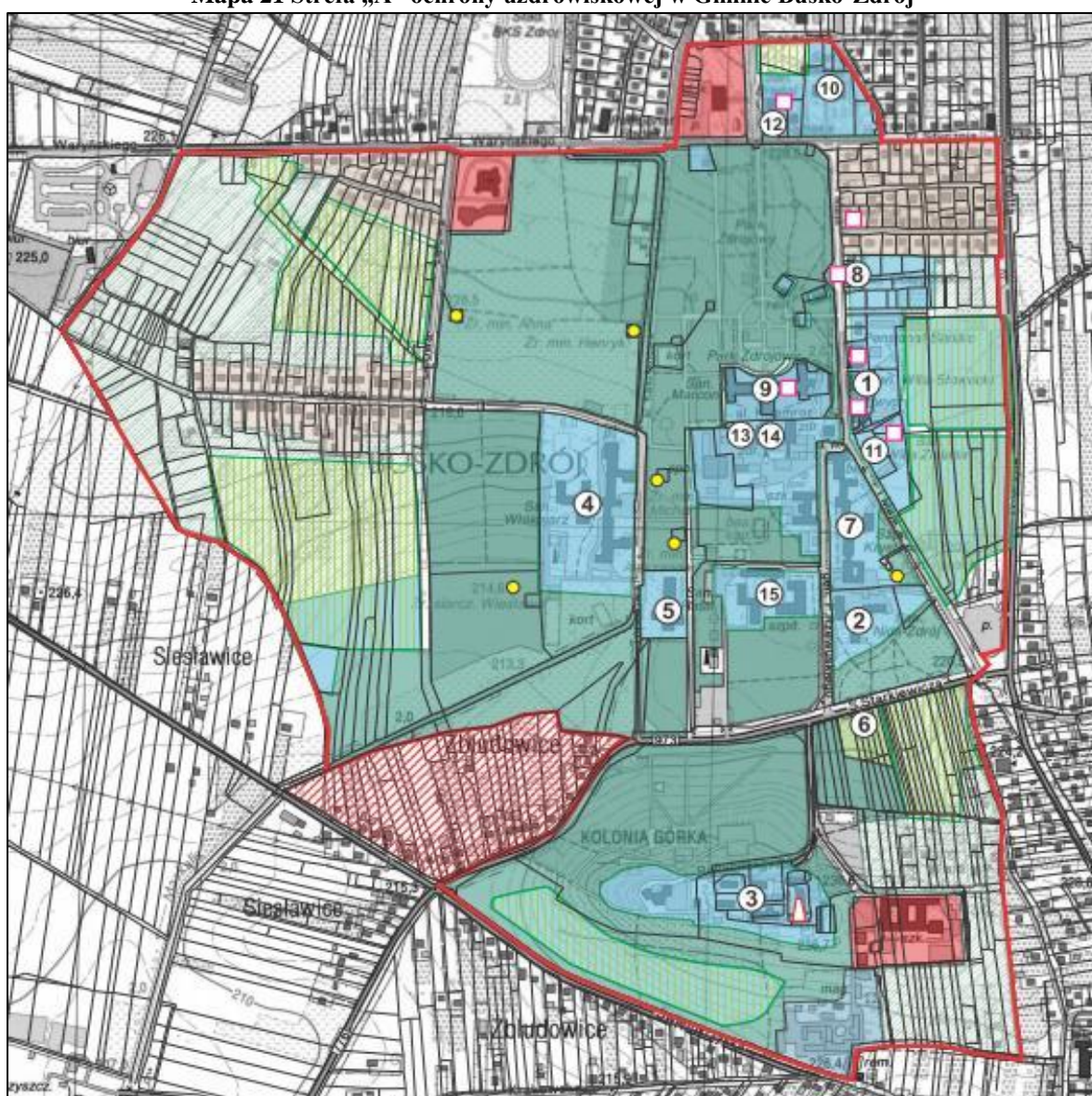
1. Park Zdrojowy („stary”) – zaprojektowany przez Henryka Marconiego i założony przez ogrodnika Ignacego Hanusza w XIX wieku, o całkowitej powierzchni ok. 14 ha. Główną część parku stanowi obszar pomiędzy ul. 1 Maja – ograniczającą teren od wschodu, a „Ciekim od Buska”, który ogranicza teren od strony zachodniej. Oś alei zdrojowej zamyka od południa zabytkowy obiekt Sanatorium „Marconi”. W północno-zachodniej części starego parku, w miejscu gdzie stał budynek gospodarczy ogrodnika i oranżeria, zaprojektowane przez Marconiego, obecnie znajduje się zrekonstruowany w 1982 r. budynek, którego bryła jest kopią pierwotnego obiektu. Potocznie nazywany jest „Imosówką”. Głównymi atrakcjami na tym terenie są: ciąg spacerowy „Aleja Marzeń”, korty tenisowe, muszla koncertowa, plac zabaw oraz kawiarenki i restauracje. Park posiada bogaty drzewostan z dominującymi gatunkami klonów, jesionów i kasztanowców – część drzew (ok. 12%) rośnie w tym miejscu od ponad 100 lat. Wysoką zieleń uzupełniają krzewy i krzewinki płożące. Z uwagi na fakt, iż Park Zdrojowy wraz z budynkiem Sanatorium „Marconi” wpisany jest do rejestru zabytków (nr A.20/1-2), stanowiąc tym samym dziedzictwo kulturowe podlegające ochronie, zasadnym jest przeprowadzenie renowacji zabytkowych wnętrz parku i elementów jego zagospodarowania. Zieleń parkowa jest w znacznym stopniu nieuporządkowana. Konieczne jest oczyszczenie terenu z przypadkowych samosiejek oraz drzew i krzewów będących w złym stanie wegetatywnym, a także dokonanie nowych estetycznych nasadzeń. Układ komunikacyjny na terenie parku charakteryzuje się niedostosowaniem do potrzeb osób spacerujących, dlatego powinien zostać poddany korekcie i uzupełniony o nowe ścieżki. Stan techniczny przebiegających alejek jest niezadowolający i wymaga zmiany nawierzchni z bitumicznej na innego typu. Wszystkie elementy małej architektury (ławki, kosze na odpady itp.) są niezharmonizowane z dotychczasowym charakterem parku, w związku z czym powinny zostać wymienione i dostosowane do potrzeb osób starszych oraz niepełnosprawnych. Na tym obszarze występuje problem z odwodnieniem, dlatego należy wybudować sieć kanalizacji deszczowej rozdzielczej,

- którą odprowadzana byłaby woda z rynien Sanatorium „Marconi”. W celu oszczędności energii oraz poprawy estetyki i bezpieczeństwa na terenie parku, zasadnym jest wykonanie systemu oświetlenia alejek oraz podświetlenia elementów infrastruktury w technologii LED.
2. Strumień tzw. „Ciek od Buska” – obejmuje odkrytą część o długości 600 m na odcinku od skrzyżowania ul. Ludwika Waryńskiego z ul. Janusza Kusocińskiego do ul. Stanisława Rokosza oraz część cieką zabudowaną kręgami średnicy 1000–1200 mm, na odcinku położonym wzdłuż ul. Stanisława Rokosza o długości ok. 300 m. W chwili obecnej skarpy i dno cieką umocnione są betonowymi elementami, takimi jak dyble i trylinka. Umocnienia są w złym stanie technicznym. Od strony wschodniej wzdłuż cieką biegnie asfaltowa aleja obustronnie obsadzona starodrzewem – kasztanowcami. Ciek wodny bezpośrednio przylega do Parku Zdrojowego, dlatego należałoby uatrakcyjnić jego bieg i wykorzystać wodę do celów rekreacyjnych dla mieszkańców, kuracjuszy i turystów. Ważnym elementem przeprowadzanych działań wpływającym na estetykę i funkcjonalność tego obszaru powinno być wykonanie iluminacji cieką oświetleniem typu LED.
 3. Park Zdrojowy („nowy”) – stanowi układ przestrzeni rekreacyjnej opartej na układzie centrycznym, tj. ścieżki spiralnie i promieniście dochodzą do środka założenia, gdzie znajduje się główny plac z fontanną. Teren jest w pełni zagospodarowany i oświetlony. Obszar wyposażono również w elementy małej architektury. Ze względu na fakt, iż przestrzeń parku w większości wystawiona jest na pełną ekspozycję słoneczną i brakuje miejsc schronienia, niechętnie wykorzystywana jest ona przez mieszkańców oraz kuracjuszy do rekreacji i wypoczynku.
 4. Park Zdrojowy – położony pomiędzy ul. dr. Szymona Starkiewicza i Sanatorium „Rafał” wraz z Aleją Topolową – o całkowitej powierzchni ok. 1,4 ha. Teren ten jest obecnie niezagospodarowany, ale mocno zadrzewiony i zakrzewiony. Od strony wschodniej przylega do niego ul. Topolowa, tj. pas asfaltu o szerokości ok. 3,3 m z zielenią o szerokości ok. 4,4 m. Obszar ten jest predysponowany do utworzenia nowego atrakcyjnego terenu spacerowego i rekreacyjnego dla różnych grup społecznych.
 5. Park tzw. „Małpi Gaj” – przylegający do ul. Stanisława Rokosza o całkowitej powierzchni ok. 5 ha. Obszar ten jest nieużytkiem miejskim. Wykorzystując fakt, iż działka jest licznie zadrzewiona i zakrzewiona, a dotychczasowa komunikacja piesza na jego terenie odbywa się po nieregularnych drogach gruntowych, zasadnym jest nadanie mu nowych funkcji. Dodatkowo na terenach tych brak jest wystarczającej ilości

elementów małej architektury – ławek, stojaków na rowery, koszy na śmieci, które umożliwiałyby odpoczynek mieszkańców oraz prowadzenie prawidłowej gospodarki odpadami.

Wyżej wymienione i scharakteryzowane przestrzenie miejskie cechuje również brak estetycznych i bezpiecznych urządzeń infrastruktury prozdrowotnej oraz turystycznej dostosowanych do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także brak spójnego systemu oznakowania i informacji.

Mapa 21 Strefa „A” ochrony uzdrowskiej w Gminie Busko-Zdrój

Źródło: Statut Uzdrowiska Busko-Zdrój (załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XIX/250/2012 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 28 czerwca 2012 r.)

W strefie „A” ochrony uzdrowiskowej usługi świadczą następujące zakłady lecznictwa uzdrowiskowego (oznaczone na mapie 21. numerami 1–15): Sanatorium „Słowacki” (1), Sanatorium Uzdrowiskowe „Nida-Zdrój” (2), Specjalistyczny Szpital Ortopedyczno-Rehabilitacyjny „Górka” im. dr. S. Starkiewicza (3), Sanatorium „Włókniarz” (4), NZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe „Rafał” (5), Sanatorium Uzdrowiskowe „Astoria” (6), Uzdrowiskowy Szpital Kompleksowej Rehabilitacji „Krystyna” (7), Szpital Uzdrowiskowy „Oblęgorek” (8), Sanatorium Uzdrowiskowe „Marconi” (9), Sanatorium Uzdrowiskowe „Mikołaj” (10), Sanatorium Uzdrowiskowe „Willa Zielona” (11), Sanatorium Uzdrowiskowe „Bristol” (12), Uzdrowiskowy Zakład Przyrodolecniczy (13), Laboratorium Uzdrowiskowe (14), „21 Wojskowy Szpital Uzdrowiskowo-Rehabilitacyjny” (15).

Problemem związanym z ich funkcjonowaniem jest niedostosowana gospodarka wodno-ściekowa w zakresie wód pokąpielowych, której nieuregulowanie może negatywnie wpłynąć na środowisko naturalne i istniejące walory przyrodniczo-krajobrazowe miasta.

Na południe od Parku Zdrojowego zlokalizowany jest Zakład Produkcji Zdrojowej, który produkuje wodę mineralną „Buskowianka”. Z uwagi na chęć dalszego rozwoju zakładu i zwiększenia jego działalności oraz brak możliwości rozbudowy aktualnych obiektów produkcyjnych, spowodowanej ograniczeniami wynikającymi z uzdrowiskowego charakteru miejsca, jego działalność zostanie przeniesiona do 2020 r. na teren miejscowości Welecz. Po przeprowadzeniu tej operacji powstaną nieużytkowane tereny przemysłowe, którym będą nadane nowe funkcje związane z przeznaczeniem ich na cele uzdrowiskowe i turystyczne.

Zasadniczym problemem w zakresie sfery przestrzennej jest niefunkcjonalny i niebezpieczny układ komunikacyjny. Część ciągów pieszo-jezdnych wyłączonych z ruchu kołowego (za wyjątkiem dojeżdżających do posesji mieszkańców), użytkowana jest w znacznym stopniu przez kuracjuszy i turystów dojeżdżających prywatnymi pojazdami do miejsc zakwaterowania na czas pobytu w Busku-Zdroju. Takie działanie zagraża bezpieczeństwu innych uczestników ruchu i nie sprzyja spokojnemu wypoczynkowi. W celu usprawnienia ruchu kołowego, a także ułatwienia dojazdu do obiektów sanatoryjnych, istnieje konieczność przebudowy przede wszystkim ul. 1 Maja, ul. gen. Stanisława Rzewuskiego, ul. Stanisława Rokosza oraz budowy ciągów pieszo-jezdnych, łączących istniejące ulice. Zauważa się również deficyt miejsc parkingowych oraz brak zintegrowanego systemu parkowania. Dodatkowo problem komunikacyjny potęguje fakt izolacji poszczególnych stref w obszarze miasta, spowodowany niedostępnością szybkiego połączenia komunikacyjnego, które mogłoby zapewnić uruchomienie linii transportu miejskiego i systemu wypożyczania rowerów.

Na tym obszarze występują negatywne zjawiska społeczne, wśród których najważniejsze znaczenie ma słaba aktywność społeczna i integracja mieszkańców z kuracjuszami przyjeżdżającymi do uzdrowiska. Ponadto występuje niedostateczna oraz niedostosowana do potrzeb oferta usług turystycznych i okołoturystycznych, dedykowanych konkretnym grupom społecznym.

W tej strefie zlokalizowane są instytucje i podmioty świadczące usługi publiczne w zakresie wychowania, edukacji i kultury, które poprzez rozszerzenie oferty przyczynią się do włączenia społecznego osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją, a tym samym poprawy jakości życia mieszkańców.

W związku z ochroną lecznictwa uzdrowiskowego, działalność gospodarcza na terenie tej strefy jest znacznie ograniczona, ponieważ istnieje zakaz funkcjonowania obiektów przemysłowych, obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m², stacji paliw oraz punktów dystrybucji produktów naftowych, targowisk oraz prowadzenia działalności rolniczej. Jedynym kierunkiem rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców jest możliwość prowadzenia obiektów obsługujących kuracjuszy lub turystów, w zakresie nieutrudniającym funkcjonowanie lecznictwa uzdrowiskowego (w szczególności: pensjonaty, restauracje i kawiarnie), a także punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych, w formach i miejscach do tego wyznaczonych.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje również teren przyległy do strefy „A” ochrony uzdrowiskowej, który stanowi centrum działalności administracyjno-usługowej, związanej z bezpośrednim oddziaływaniem ośrodka miejskiego. Jednocześnie, z uwagi na istotne znaczenie w rozwoju miasta, gromadzi największą liczbę sprzeczności i konfliktów rozwojowych, które prowadzą do jego degradacji technicznej i kumulacji problemów społeczno-gospodarczych.

Na tym terenie zlokalizowane są obiekty usługowe, turystyczne (w tym hotele), rekreacyjne, sportowe, komunalne, budownictwa mieszkaniowego oraz inne niemające negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska, ani obszar ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwe dla pacjentów sanatoriów.

Najważniejszy fragment tego obszaru stanowi Aleja Mickiewicza prowadząca do Placu Zwycięstwa, wzdłuż której prowadzona jest działalność gospodarcza o charakterze handlowo-usługowym. W wyniku realizacji projektu „Wzrost estetyki i poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej miasta Busko-Zdrój” (etap I i II) w ramach działania 6.1. RPO Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007–2013, zostały stworzone atrakcyjne warunki przestrzenne do rozwoju aktywności społeczno-gospodarczej. Obecnie potencjał

gospodarczy tego obszaru jest niedostatecznie wykorzystany przez mieszkańców, szczególnie w zakresie rozwoju usług turystycznych i okołoturystycznych.

Negatywnym czynnikiem wpływającym na jakość życia na tym terenie jest wzmożony ruch kołowy oraz deficyt miejsc parkingowych i brak zintegrowanego systemu parkowania. Ponadto zauważa się niedostateczną ilość terenów zieleni urządzonej.

Z uwagi na istniejącą substancję mieszkaniową (w tym o charakterze socjalnym), obszar ten wykazuje wysoką kumulację problemów związanych z wykluczeniem społecznym oraz niedostosowaniem do potrzeb mieszkańców świadczonych usług społecznych. Zauważa się również niewystarczającą aktywność oraz świadomość ekologiczną społeczności lokalnej, dlatego należy podjąć kompleksowe działania niwelujące wskazane powyżej najważniejsze problemy.

Ponadto na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są obiekty dziedzictwa kulturowego (zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego)¹²:

- 1) układ urbanistyczny, nr rej.: A-14 z 8.08.1975;
- 2) kościół cmentarny pw. św. Leonarda, drewniany, 1699, nr rej.: A-16/1-3 z 4.11.1947 i z 21.02.1966;
- 3) cmentarz „stary”, jw.;
- 4) ogrodzenie murowane, XVII w., XIX w., jw.;
- 5) zespół klasztorny norbertanów, nr rej.: A.17/1-3 z 4.11.1947, z 27.05.1958 i z 22.06.1967:
 - kościół, obecnie parafialny pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, 1592–1621, pocz. XX w.,
 - cmentarz kościelny,
 - klasztor, obecnie plebania, 1720–30, 1830;
- 6) synagoga, obecnie dom towarowy, ul. Partyzantów 6, 1929, nr rej.: A-18 z 8.08.1975;
- 7) zespół uzdrowiskowy, nr rej.: A.20/1-2 z 16.10.1957, z 28.01.1965 i z 22.04.2008:
 - Łazienki, obecnie Sanatorium „Marconi”, 1836,
 - park zdrojowy, 1833–1835,
 - kaplica pw. św. Anny, obecnie kościół filialny w parku zdrojowym, 1884–1886, 1907, nr rej.: A.841 z 27.01.2011;
- 8) dom, ul. Bohaterów Warszawy 4, XIX w., nr rej.: A-21 z 8.08.1975;
- 9) dom, ul. Bohaterów Warszawy 6, XIX w., nr rej.: A-22 z 8.08.1975;

¹² Strona internetowa Narodowego Instytutu Dziedzictwa, nid.pl, inf. z dnia 04.07.2016.

- 10) zabudowa ulicy, ul. 1 Maja 1–19 (obecnie nr 39), nr rej.: A-15 z 8.08.1975;
- 11) willa „Bristol”, ul. 1 Maja 1, pocz. XX w., nr rej.: A-23 z 8.08.1975;
- 12) szpital św. Mikołaja, obecnie Sanatorium „Mikołaj”, ul. 1 Maja 3, 1837, nr rej.: A-19/1-4 z 6.09.1971;
- 13) willa „Bagatela Mała”, ul. 1 Maja 15 (dawniej 10), drewniana, XIX w., nr rej.: A-24 z 8.08.1975;
- 14) willa „Oblęgorek”, ul. 1 Maja 19 (dawniej 12), 1903, nr rej.: A-25 z 8.08.1975;
- 15) willa „Zielona”, ul. 1 Maja 39 (dawniej 19), drewniana (obecnie murowana), nr rej.: A-26 z 8.08.1975;
- 16) willa „Derśław”, ul. Adama Mickiewicza 18, 1911, nr rej.: A-27 z 8.08.1975;
- 17) dom, pl. Zwycięstwa 10, pocz. XX w., nr rej.: A-28 z 8.08.1975;
- 18) dom, pl. Zwycięstwa 27, 1 poł. XIX w., nr rej.: A-29 z 8.08.1975.

W związku z powyższym, obszar rewitalizacji został wyznaczony na podstawie kumulacji negatywnych zjawisk w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej z uwzględnieniem lokalnych potencjałów endogenicznych, co przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych problemów społecznych.

Spis fotografii

Fotografia 1 Budynek zasobów mieszkaniowych Gminy Busko-Zdrój przy ul. Bocznej	50
Fotografia 2 Budynek zasobów mieszkaniowych Gminy Busko-Zdrój przy ul. Bocznej	50
Fotografia 3 Teren przy ul. Bocznej.....	51
Fotografia 4 Centralna część tzw. „nowego” Parku Zdrojowego	51
Fotografia 5 Alejki w tzw. „nowym” Parku Zdrojowym.....	52
Fotografia 6 Fontanna w tzw. „nowym” Parku Zdrojowym.....	52
Fotografia 7 Strumień tzw. „Ciek od Buska” – widok na al. Topolową.....	53
Fotografia 8 Strumień tzw. „Ciek od Buska”	53
Fotografia 9 Al. Topolowa	54
Fotografia 10 „Stary” Park Zdrojowy	54
Fotografia 11 Ul. Rokosza	55
Fotografia 12 Tzw. „Małpi Gaj”	55
Fotografia 13 Budynek zasobów mieszkalnych Kolonia Górka – 1	56
Fotografia 14 Budynek zasobów mieszkalnych Kolonia Górka – 2.....	56
Fotografia 15 Teren przy Specjalistycznym Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym „Górka” im. dr. S. Starkiewicza.....	57
Fotografia 16 Specjalistyczny Szpital Ortopedyczno-Rehabilitacyjny „Górka” im. dr. S. Starkiewicza	57
Fotografia 17 Ul. Rokosza	58
Fotografia 18 Ul. Topolowa	58
Fotografia 19 Ul. Rzewuskiego.....	59
Fotografia 20 Ul. 1-go Maja – 1.....	59
Fotografia 21 Ul. 1-go Maja – 2.....	60
Fotografia 22 Buskie Samorządowe Centrum Kultury przy al. Mickiewicza	60
Fotografia 23 Teren przy Buskim Samorządowym Centrum Kultury	61
Fotografia 24 Budynek gminny po byłym hotelowcu ul. Bohaterów Warszawy – 1	61
Fotografia 25 Budynek gminny po byłym hotelowcu ul. Bohaterów Warszawy – 2	62
Fotografia 26 Willa „Zielona” przy al. Mickiewicza	62

Spis map

Mapa 1 Położenie Gminy Busko-Zdrój na tle kraju, województwa i powiatu	4
Mapa 2 Podział Gminy Busko-Zdrój na jednostki strukturalne.....	7
Mapa 3 Podział Miasta Busko-Zdrój na 3 obszary zgodnie z granicami stref bezpieczeństwa wyznaczonymi przez Komendę Powiatową Policji w Busku-Zdroju	8
Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój.....	17
Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój.....	19
Mapa 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój	21
Mapa 7 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój.....	23
Mapa 8 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój.....	25
Mapa 9 Obszar przekroczenia dobowych stężeń pyłu zawieszzonego PM10 względem poziomu dopuszczalnego $50\mu\text{g}/\text{m}^3$ i względem dozwolonych 35 przekroczeń w roku w województwie świętokrzyskim	26
Mapa 10 Obszar przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu ($1\text{ng}/\text{m}^3$) w województwie świętokrzyskim	26
Mapa 11 Wybrane formy ochrony przyrody w obrębie Gminy Busko-Zdrój	28
Mapa 12 Koncentracja negatywnych zjawisk we wszystkich sferach w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój – wskaźnik syntetyczny	36
Mapa 13 Granice wyznaczonego obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Busko-Zdrój..	38
Mapa 14 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Busko-Zdrój	40
Mapa 15 Granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Busko-Zdrój.....	41
Mapa 16 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój	44
Mapa 17 Rozkład wartości wskaźnika „udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój	45

Mapa 18 Rozkład wartości wskaźnika „liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1 000 mieszkańców” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój	46
Mapa 19 Rozkład wartości wskaźnika „frekwencja w wyborach władz samorządowych w 2014 roku” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój	47
Mapa 20 Rozkład wartości wskaźnika „budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Busko-Zdrój	48
Mapa 21 Strefa „A” ochrony uzdrowiskowej w Gminie Busko-Zdrój	66

Spis schematów

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Busko-Zdrój	15
---	----

Spis tabel

Tabela 1 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek strukturalnych Gminy Busko-Zdrój (stan na koniec 2014 roku).....	9
Tabela 2 Wskaźniki obrazujące sytuację na terenie Gminy Busko-Zdrój w poszczególnych sferach	12
Tabela 3 Potencjały lokalne w podziale na jednostki pomocnicze na terenie Gminy Busko-Zdrój	29
Tabela 4 Analiza ilościowa wybranych wskaźników dla obszaru rewitalizacji i Gminy Busko-Zdrój (dane za 2014 rok)	42
Tabela 5 Analiza jakościowa – charakterystyka negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej	49

Załącznik 1. Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Busko-Zdrój

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jedn.	Sołectwa i obszary miasta																									GMINA OGÓŁEM
			Baranów	Bilczów	Biniątki	Bloniec	Bronina	Budzyń	Chotelek	Dobrowoda	Elżbiecin	Gadawa	Galów	Janina	Kameduły	Kawczyce	Kołaczkowice	Kostki Duże	Kostki Małe	Kotki	Las Winiarski	Łagiewniki	Mikułowice	Młyny	Nowa Wieś	Nowy Folwark	Oleszki	
1.	Powierzchnia	km2	5,89	5,44	1,95	2,55	3,05	4,22	5,09	6,00	2,82	3,57	8,47	7,70	1,51	1,72	11,19	3,41	1,52	9,25	4,03	3,83	7,47	12,46	1,41	4,15	2,24	236,85
2.	Liczba ludności	szt.	119	352	189	70	440	135	315	479	75	85	494	413	162	137	490	281	175	413	150	531	1052	530	101	345	217	32 355
3.	Udział powierzchni w powierzchni ogółem gminy	%	2,5	2,3	0,8	1,1	1,3	1,8	2,1	2,5	1,2	1,5	3,6	3,3	0,6	0,7	4,7	1,4	0,6	3,9	1,7	1,6	3,2	5,3	0,6	1,8	0,9	100,00
4.	Udział ludności w liczbie ludności ogółem	%	0,4	1,1	0,6	0,2	1,4	0,4	1,0	1,5	0,2	0,3	1,5	1,3	0,5	0,4	1,5	0,9	0,5	1,3	0,5	1,6	3,3	1,6	0,3	1,1	0,7	100,00
5.	Problemy w sferze społecznej	szt.	7	7	6	3	7	8	2	5	5	8	4	5	4	1	13	5	7	5	7	2	7	11	2	10	4	
6.	Problemy w sferze gospodarczej	szt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
7.	Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	szt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
8.	Problemy w sferze technicznej	szt.	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2	3	2	1	2	2	1	3	2	2	0	1	2	2	0	2	
9.	Problemy w sferze środowiskowej	szt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Suma		szt.	11	12	11	8	11	12	6	10	9	13	10	10	8	6	18	9	13	10	12	5	11	16	7	13	9	
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jedn.	Olganów	Owczary	Palonki	Peczelice	Podgaje	Radzanów	Ruczynów	Siesławice	Skorzów	Skotniki Duże	Skotniki Małe	Słabkowice	Służów	Szaniec	Szczaworyż	Welecz	Widuchowa	Wolica	Zbludowice	Zbrodziejce	Zwierzyniec	Żerniki Górne	Busko-Zdrój Obszar I	Busko-Zdrój Obszar II	Busko-Zdrój Obszar III	GMINA OGÓŁEM
1.	Powierzchnia	km2	3,96	4,43	4,14	2,97	4,99	5,43	2,74	4,50	3,79	4,91	3,13	5,28	3,60	11,93	3,81	7,61	9,93	1,93	3,1	3,87	1,73	5,86	2,03	3,65	6,60	236,85
2.	Liczba ludności	szt.	311	765	212	121	266	338	210	895	232	312	211	241	140	653	238	621	667	238	1165	165	123	307	4397	5717	6060	32 355
3.	Udział powierzchni w powierzchni ogółem gminy	%	1,7	1,9	1,7	1,3	2,1	2,3	1,2	1,9	1,6	2,1	1,3	2,2	1,5	5,0	1,6	3,2	4,2	0,8	1,3	1,6	0,7	2,5	0,9	1,5	2,8	100,00
4.	Udział ludności w liczbie ludności ogółem	%	1,0	2,4	0,7	0,4	0,8	1,0	0,6	2,8	0,7	1,0	0,7	0,7	0,4	2,0	0,7	1,9	2,1	0,7	3,6	0,5	0,4	0,9	13,6	17,7	18,7	100,00
5.	Problemy w sferze społecznej	szt.	10	7	10	11	8	8	9	2	4	9	13	8	9	11	7	4	12	8	3	9	4	9	12	8	4	
6.	Problemy w sferze gospodarczej	szt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0	0	
7.	Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	szt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	
8.	Problemy w sferze technicznej	szt.	2	0	2	2	2	1	2	1	2	1	1	2	3	1	2	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1	
9.	Problemy w sferze środowiskowej	szt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	
Suma		szt.	15	10	15	16	13	12	14	6	9	13	17	13	15	15	12	8	17	11	7	13	9	14	13	9	5	